

SZÖVEGÉRTÉS – SZÖVEGALKOTÁS

Tanári útmutató

5

A kiadvány engedélyszámon időponttól tankönyvi engedélyt kapott.
Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterv.

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulinova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata.

A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

FEJLESZTÉSI PROGRAMVEZETŐ

KORÁNYI MARGIT

VEZETŐ FEJLESZTŐK

ARATÓ LÁSZLÓ
KÁLMÁN LÁSZLÓ

SZAKMAI BIZOTTSÁG

BÓKAY ANTAL ELNÖK
BÁNRÉTI ZOLTÁN LEKTOR
CSERHALMI ZSUZSA
GYŐRI JÁNOS
SCHEIN GÁBOR

ALKOTÓSZERKESZTŐ

SCHILLER MARIANN

SZAKMAI LEKTOROK

A SZAKMAI BIZOTTSÁG TAGJAI
PETHŐNÉ NAGY CSILLA

FELELŐS SZERKESZTŐ

NAGY MILÁN

BORÍTÓGRAFIKA
TIPOGRÁFIA

SZŰCS ÉDUA
BÁRD JOHANNA

A TANKÖNYVVÉ NYILVÁNÍTÁSI
ELJÁRÁSBAN KÖZREMŰKÖDŐ
SZAKÉRTŐK

© **SCHILLER MARIANN**
© **GYESKÓ ÁGNES**
© **EDUCATIO KHT., 2008**

RAKTÁRI SZÁM:

H-ASZE0705/T

**HARRY POTTER ÉS
A TITKOK KAMRÁJA**

Tanári útmutató

Fejlesztő

Gyeskó Ágnes

TARTALOM

HARRY POTTER ÉS A TITKOK KAMRÁJA

5	NÉVJEGY
7	A MÁSODIK KÖTET HELYE A SOROZATBAN
18	A <i>TITKOK KAMRÁJA</i> MINT MESE ÉS MINT KRIMI
35	ISKOLAREGÉNY – NEVELŐDÉSI REGÉNY, IDENTITÁS – ELŐÍTÉLETEK
53	KOMIKUM A REGÉNYBEN
69	A FILM ÉS A REGÉNY ÖSSZEHASONLÍTÁSA
74	KIEGÉSZÍTŐ FELADATOK, AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK

NÉVJEGY

7. ÉVFOLYAM

5. fejezet

A FEJEZET CÉLJA	Regények cselekményelemeinek elkülönítése, különböző művészi konvenciók azonosítása, regénydramaturgiai eszközök felismerése, identitástudat problémájának azonosítása, a másság iránti tolerancia kialakítása, a komikum fajtáinak felismerése nagyepikai szövegben, a filmnyelv és a regénynyelv különbségének tudatosítása.
JAVASOLT IDŐKERET	11 tanóra
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	7. évfolyam
A FEJEZETBEN LÉVŐ MODULOK CÍME ÉS AJÁNLOTT ÓRASZÁMA	1. A 2. kötet helye a sorozatban (1 tanóra) 2. A Titkok Kamrája mint mese és mint krimi (2 tanóra) 3. Iskolaregény – nevelődési regény, identitás – előítéletek (4 tanóra) 4. Komikum a regényben (2 tanóra) 5. A film és a regény összehasonlítása (2 tanóra) Kiegészítő feladatok, ajánlott olvasmányok Csatolt kiegészítő szövegértési feladatok
FEJEZETKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	Tantervi Kereszttanterv: Kompetenciaterületen (Ajánlott megelőző és követő fejezet) Amennyiben a korábbi években már sor került egy Harry Potter-regény feldolgozására, úgy ez a fejezet esetleg elmaradhat.

KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	NAT (2003)	<ul style="list-style-type: none"> – Szövegek megadott szempontok szerinti feldolgozása – Szépirodalmi szövegek jelentéseinek megértése, a szövegben ki nem fejtett tartalmak megértése, ismerkedés szövegértési technikákkal – Szövegalkotási képesség különböző szöveg-típusokban (különböző nézőpontú elbeszélés, jellemzés) – Anyagok gyűjtése, rendszerezése – Gyakorlottság az információk felhasználásában, a források megjelölésében – Információk kritikus befogadása – A nyelv mint változó rendszer megfigyelése – Előreutalások, késleltetések érzékelése a szövegben – Különböző művészi konvenciók azonosítása – Különböző művészi formanyelvek tudatosítása – Konfliktusforrás azonosítása szövegekben
	Egyéb műveltségterület	Filmkultúra
MÓDSZERTANI JASVAS- LATOK ÉRTÉKELÉS TÁMOGATÓRENDSZER	Kereszttanterv (pl. élet-pálya-építési, szociális)	Identitás, másság, előítéletek, tolerancia problémája; származás, anyagi helyzet fontossága
	Projekt munkával történik.	
	Ajánlott irodalom	
	Aggod Zsuzsa–Boldizsár Ildikó: Harry Potter és a Titkok Kamrája. Tanítási segédanyag az 5–6. évfolyam számára. Tanári Kincsestár, 2002.	
	Allan Zola Kronzek–Elizabeth Kronzek: Varázslók kézikönyve. Geopen Kiadó, 2002.	
	Fónagy Iván: A mágia és a titkos tudományok története. Tinódi Könyvkiadó, 1989.	
	Galadriel Waters–Prof. Astre Mithrandir: Roxfort titkai. Szukits Könyvkiadó, 2004.	
	Göthe Salamander (J. K. Rowling): Legendás állatok és megfigyelésük. Animus Kiadó, 2001.	
	Hans Biedermann: Mágikus művészetek zseblexikona. Kentaur Könyvek, 1989.	
	Harry Potter English–Hungarian Lexicon	
	Kende B. Hanna: Harry Potter titka. Osiris Kiadó, 2001.	
	Kurt Seligmann: Mágia és okkultizmus az európai gondolkodásban. Gondolat, 1987.	

1. A 2. KÖTET HELYE A SOROZATBAN

1 óra

RÁHANGOLÓDÁS

1. lépés:

A mű elhelyezése a szeptológiában; motivációteremtés

T/1.

5. oldal

15 PERC

Tanári instrukciók: Az előző órán házi feladatnak lehet adni, hogy nézzenek utána az interneten, újságokban, mit írnak az írónőről és a regényeiről. Ezt a gyerekek szeretik, és a számítógép-felhasználói gyakorlatuk is nő.

Kiemelt készségek, képességek: előzetes tudás előhívása, irodalmi és filmes hagyományok, sémák azonosítása, vélemény szabatos megfogalmazása

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés

Attól függően, hogy hány kötetet olvastál a sorozatból, rátekintünk az egészre, majd fölelevenítjük a varázslóvilág legfőbb tulajdonságait, közelebből is szemügyre vesszük a varázsigéket, a szereplők szokatlan neveit. ...És egy hosszabb feladatba is belevágunk.

1. Végezz gyűjtőmunkát!

- Milyen kötetekből áll a sorozat (eddig)?
- Hány kötetesre tervezte az írónő?
- Mit tudsz az írónőről és a regény(ek) keletkezésének körülményeiről?
- Sorolj föl könyveket, filmeket, amelyekben a varázslatnak ugyanilyen fontos szerepe van!
- Szerinted mi a Potter-sorozat sikerének a titka?

MEGOLDÁSOK:

- Harry Potter és a bölcsek köve, Harry Potter és a Titkok Kamrája, Harry Potter és az azkabani fogoly, Harry Potter és a Tűz Serlege, Harry Potter és a Főnix Rendje*
- 7, ezért szeptológia
- Joanne Kathleen Rowling 1965. július 31-én született (mint Harry Potter) Chipping Dod Buryben. Gazdagabb, mint az angol királynő (ő az első, aki a könyvei által lett gazdag), műveit

nagyobb példányszámban adták ki, mint Shakespeare műveit. Már gyerekkorában kitalált történeteket, imádta a fantasztikus irodalmat. Francia szakra járt az egyetemre, dolgozott az Amnesty Internationalnál, tanított Portugáliában angol nyelvet, és novellákat írt. Később elvált asszonyként nyirkos lakásban élt kislányával Edinburghben. Kávéházakban írta Harry Potter történetét, és azt gondolta, meg fog bukni a könyv. Eddig 115 országban jelentek meg az elkészült részek, 28 nyelven. Rengeteg díjat kapott, könyveit folyamatosan filmesítik. Az író magánéletéről nem szívesen beszél. Egy lánya és két fia van. A Potter név kedves gyermekkori szomszédjuk neve (további információk, pl.: www.legiobblap.hu).

- d) Várható: irodalmi művek: Tolkien: *A Babó, A Gyűrűk Ura*, Baum: *Óz, a csodák csodája*, Lewis Carroll: *Alice Csodaországban, Alice Tükörországban*, Michael Ende: *Végtelen történet*, Travers: *Csudálatos Mary*-sorozat, Artus-mondakör, fantasy regények, mesék, mítoszok; filmek: *Star Trek*, illetve ezek megfilmesített változatai, *Csillagok háborúja*.
- e) Varázslatos, akció, krimiszerű, nincs benne sok leírás, pörgős, zúzós a cselekmény sodrása, a jellemek nem túl kidolgozottak, ismert sémákkal azonosíthatjuk: mese, mítosz, akciófilm, krimi, nem unalmas, sok meglepő fordulat van benne, sokat lehet rajta nevetni stb.

JELENTÉSTEREMTÉS

2. lépés:

A mű világának feltérképezése

T/2–4.

6–12. oldal

27 PERC

Tanári instrukciók:

- Cselekményelemek feltérképezése, a varázslat, mágia körüljárása, problémák a többi kötethez képest.
- Minden csoport gyűjtését, válaszait meghallgatjuk. Mivel nem lesz elég időnk, a következő órán folytatjuk a prezentációt.
- A tízcentis fogalmazásokat, a mágiadefiníciókat és a varázsigelistát kitűzhetik a témafalra. A definícióknál ügyelni kell a pontosságra, a szabatos, érthető megfogalmazásra.

A CSOPORT: csak ezt a kötetet olvasta (ha ilyen nincs, akkor a B csoportot osztjuk tevékenység szempontjából kétfelé);

B CSOPORT: az 1. és a 2. kötetet olvasta (ha ilyen nincs, értelemszerűen az A, illetve a C csoportba kerülnek a tanulók);

C CSOPORT: az első kettőnél több kötetet olvasott;

D CSOPORT: azok, akik ismerik a M.A.G.U.S játékokat (ha ilyen nincs, akkor tanári közlésben kitérhetünk ezek létezésére, sikerére, lényegére).

Kiemelt készségek, képességek: empátia, epikus művek cselekményelemeinek felismerése

A CSOPORT: figyelmes olvasás, többletjelentés megállapítása

B CSOPORT: fogalmazási készség, lényegkiemelő képesség, többletjelentés megállapítása

C CSOPORT: figyelmes olvasás, memória, összehasonlító készség

D CSOPORT: lényegkiemelő képesség, fogalmazási képesség, definíciós képesség

Célcsoport – differenciálás: előzetes ismeretek szerinti homogén csoportok

Munkaformák: tanári döntés szerint mozaik elvű csoportmunka vagy egyéni, illetve páros; frontális

Módszerek, eljárások: mozaik és/vagy feladatmegoldás

Eszköz: regény, M.A.G.U.S. szabálykönyv

2. Hol, mikor, kik?

- a) Milyen helyszíneken játszódik a regény? Rendeld a helyszíneket fejezetszámokhoz!
- b) Mikor kezdődik és mikor végződik a cselekmény? Hány éves Harry?
- c) Milyen tantárgyakat tanul, kik tanítják?
- d) Mi bizonyítja a szövegben, hogy Dursleyékkel nem lehet szót érteni? Te mit tennél Harry helyében, hogyan viselkednél egy ilyen családban? Melyik híres mesealakra emlékeztet Harry helyzete Dursleyéknál?
- e) Van-e olyan helyzet a regényben, amelyben mást tennél, mint Harry?

3. Ki mennyit ismer a sorozatból?

A) A 2. kötetről

- a) Milyen varázslatos tárgyak szerepelnek a regényben, melyik mire jó?
- b) Cselekményvezetési (dramaturgiai) szempontból miért van szükség Colin Creevey szerepeltetésére? (Segítség: a válasz összefügg azzal a ténnyel, hogy melyik csoportban dolgozol, vagyis hogy nem olvastad a többi kötetet, nem ismered Roxfortot.)
- c) Hol, hogyan bukkannak fel a műben ezek a motívumok, mi a többletjelentésük?
 - (1) szem, szempár, tekintet
 - (2) átváltozástan, átváltozások
 - (3) zokni
 - (4) vörös szín

B) Az első két kötetről

- a) Készíts tízcentis dolgozatot! A többieknek foglald össze röviden az első kötet tartalmát, ki ne felejtsd az általad lényegesnek tartott elemeket!

- b) Mik azok az érdekességek, amelyekre szerinted az első kötet nem ad választ?
- c) A két kötetben hol, hogyan bukkannak föl ezek a motívumok, mi a többletjelentésük?

- (1) 12-es szám
- (2) tükör
- (3) színek (vörös, zöld)
- (4) rohadtkáposzta-szag
- (5) hosszú ujjak

C) Az eddig megjelent kötetekről

- a) A tetszési indexek (mutatók) szerint a kiadó listáján az első 4 kötet közül a 2. áll az utolsó helyen. Véleményed szerint miért?
- b) Mi az oka akkor, hogy épp erről tanulunk? Véleményed szerint milyen érdekességei vannak ennek a kötetnek?
- c) Milyen varázslatokra képesek a varázslók az általad olvasott kötetekben? Gyűjts össze néhányat emlékezetből!
- d) Gyűjts néhány varázsigét! Lehet-e következtetni a varázsigé szövegéből arra, hogy mire használható?

VARÁZSIGE	MIRE VALÓ?	MIT JELENT?

- e) Milyen varázslatokról, babonákról hallottál már? Szerinted van valóságalapjuk?

D) A szerepjátékról

Készíts tízcentis dolgozatot! Foglald össze a szerepjáték lényegét! Miért olyan népszerű ez a játék?

4. Készíts szómagyarázatot!

Mit jelent a mágia és a mágus szó? Próbálj meghatározást írni eddigi tudásod alapján, majd olvasd el a két szövegrészt, és alkoss új szómagyarázatot!

Mágia:

Mágus:

Bakos Ferenc: *Idegen szavak szótára* – mágia: (görög–latin) 1. A természeti jelenségek befolyásolására végzett babonás cselekvések összessége, rendszere. 2. Bűvészet, szemfényvesztés.

Frazer, James George: *Az Aranyág – a mágia: a természeti törvények hamis rendszere és egyúttal téves magatartásszabály. Alapjai*: 1. A hasonló hasonlót hoz létre, vagyis a következmény hasonlít az okára. 2. A dolgok, amelyek egyszer kapcsolatban álltak egymással, továbbra is hatnak egymásra, még akkor is, ha a fizikai kapcsolat megszűnik köztük. Az első alapelvet a hasonlóság, a másodikat a kapcsolat vagy az átvitel törvényének nevezzük.

Mágia:

Mágus:

MEGOLDÁSOK:

2. a)

Privet Drive – 4., 1., 2. és a 3. fejezet eleje; Az Odú – 3. fejezet, 4. és az 5. eleje; Az Abszolút út, Zsebpizsok köz, Borgin és Burkes, Czikornyai és Pacza – 4. fejezet; King's Cross, légi utazás – 5. fejezet; Roxfort – 5. fejezet végétől 18. fejezetig, annak végén a vonaton és a King's Crosson.

b)

1992. július 31. Harry Potter születésnapja; a vakáció első napja. Harry Potter 12 éves.

c)

Gyom- és gyógynövénytan: Bimba professzor; mágiatörténet: Binns professzor (szellem); átváltozástan: McGalagony professzor; bájjitalok: Pityon professzor; sötét varázslatok kivédése: Lockhart professzor; repüléstan, kviddics: Madam Hooch

d)

Képtelenek megszabadulni az előítéleteiktől, meg sem hallják, amit Harry Potter mond, nem hajlandóak vele beszélni, minden tettükből és szavukból a gyűlölet, megvetés és félelem süt. – Hamupipőke

3./A)

a)

- Ford Anglia, amely üzemanyag nélkül, sőt a regény közepén önállóan röpd,
- óra, ami a tevékenységet mutatja,
- tükör, ami figyelmeztet,
- az edények magukat tisztítják,
- Hopp-por,
- rivalló,
- vízálló tűz,
- deradír,
- mozgó fényképek,
- bájjitalok: százfűléfőzet,
- pótcsontrapid,
- varázspálca, seprűk,
- Teszlek süveg,
- gurkók,
- kvaff, cikesz,
- interaktív napló,

- újratöltődő szendvicstál,
- láthatatlanná tevő köpeny stb.

b)

Egyrészt dramaturgiai szerepe van, mert Creevy új fiúként állandóan kérdez, s ezáltal az is sokat megtudhat a Roxfortról és az ottani szabályokról (pl. a kviddics szabályai), aki nem olvasta az első kötetet. Másrészt azonban hangulati szerepet is játszik, mert rajongása Harry Potter iránt táplálja Lockhart féltékenységét, egyszersemind kínos helyzetekbe sodorja Harry Pottert, akire így a gyanú ráterelődik.

c)

- Szem: a sövény visszanéz (Privet Drive); barna szem: az ajtórésben (Odú), Harry Ronból a Tiltott rengetegben csak egy megcsillanó szempárt látott; zöld szem: Harry, Dobby, Harry anyja (NB viszont a mardekárosok színe a zöld – talán a sötét varázslatok, Mardekár öröksége kapcsolható ehhez?); sárga szem: Hermione macskaszeme az átváltozáskor, a Basiliskus szeme, az áldozatok üveges szeme, Mrs. Norris világító sárga szeme, Myrtle egy nagy sárga szempárra emlékszik; vörös szem: Denem szeme vörösen izzik. Aragog vak, a Basiliskus tekintete öl, – azaz a szem az azonosítás, identitás jelképe, illetve a varázsképeség egyik mutatója.
- Átváltozástan: ebben a részben mindhárom barát átváltozik, Hermione macskává (tudjuk, hogy az átváltozástan-tanár, McGalagony is azzá tud válni!). Dumbledore is átváltozástant tanított Denem idejében – vajon mivé tud változni? Neve óangolul dongó! Honnan tud mindenről akkor is, amikor elküldik Roxfortból? McGalagony lesz a megbízott igazgató. Véletlen, hogy az átváltozástanítás és az igazgatói poszt összefügg? Ginny Átváltozástan tankönyvébe teszi Lucius Malfoy a naplót, Denemről kiderül, sok átváltozáson ment át, míg Voldemort lett belőle, ezért sokan nem is tudják, hogy ő volt Denem. (A megítélések is „átváltoznak”: Ron Dracórol hiszi, hogy Mardakár-utód, de ez nem igaz, sokan Harry Pottert tartják bűnösnek, de ez nem igaz, Harry azt hiszi, anyja mugli, de lehet, hogy ez sem lesz igaz, Lockhartról azt hisszük, igazi varázsló stb.).
- Zokni: Dobbynak a szabadságot adja, Mrs. Weasley folyton Harry zoknijával foglalkozik, a csomagolásnál újabb pár zoknikat keres (az első részben Edevis tükrében Dumbledore egy pár zoknival látja magát, Harry egész életében legfeljebb egy pár ócska zoknit kapott ajándékba Dursleyéktől). – Szabadságjelkép? De miért épp a zokni?
- Vörös szín: a Griffendél színei a vörös és arany, a kviddicscsapaté a vörös, a Griffendél oroszlánja, a főnix vörös, arany, Hagrid kereszteneve Rubeus = királyok színe, piros, Harryék ágyfüggönye a griffendéles hálóban, a Weasley család és Harry mamájának haja (az első részben a Bölcsék Köve, a varázspálca szaküzlet kirakatának párnája, Mógus turbánja) – általában a nemeshez, bátorhoz, jóhoz kapcsolódó szín (bár Denem szeme vörösen izzik).

3./B)

c)

- (1) 12-es szám: Harry 12 éves a 2. kötetben, Ron 12 meghívást küld, Percy 12 RBF-ot kap, az 1. köt. 12. fejezete az író kedvence az egész szeptológiában, éjjel 12-kor érkeznek a Privet Drive-ra, Dumbledore és McGalagony akkor változik vissza, a professzor elsötétíti az utca 12 lámpáját, Hagrid is éjjel 12-kor jelenik meg a kunyhóban, hogy elvigye Harryt, az igazgatótanács 12 tagú.
- (2) Tükör: Edevis tükre, figyelmeztető tükör, Penelopét és Hermionét tükör, a többieket is a tükörözés menti meg a haláltól (a tükör mint egy másik valóság?).

- (3) Színek: vörös (lásd fentebb), zöld: a Mardekár színe, ugyanakkor Harry, az anyja és Dobby szeme is zöld.
- (4) Rohadtkáposzta-szag: Mrs. Figg lakásában (vö. 5. kötet), az Abszol úti patikában, a százfűlé-főzet szaga.
- (5) Hosszú ujjak: Dumbledore-nak, Dobbynak, Denemnek is – varázshatalom jele?

3./C)

a)

A legunalmasabbnak tartják. Fontos az okokra kitérni, és hogy mit jelent a közvélekedésben az unalmas könyv kifejezés. Mitől unalmas egy könyv? Tényleg ez a legunalmasabb?

b)

Elvárható válasz: sok elem van benne, amelyek a későbbiekben lesznek nagyon fontosak: előkészítik a nagy összecsapást. Egy fontos probléma, a másság, a kirekesztés, az előítéletek képződése jelenik meg benne többféleképpen is (pl. muglik, kviblik, párszaszájúság). A másság problematikája kiegészül, illetve terebélyesedik, amikor pl. kiderül, hogy az óriásszarmazás is szegény stb. Továbbá élesedik a szegénység–gazdagság ellentét is.

Egyéb megoldások is lehetnek, pl. ebben a kötetben harmónia van a barátok között, itt ismeri meg Harry, milyen egy varázslócsalád élete, és nagyon sok benne a komikus rész is.

c)

Pl.: bájitalfőzés, eltüntetés, átváltozás, átváltoztatás, hopponálás, különböző átkok és azok feloldása.

d)

A varázsszavakat többnyire latin eredetű szavakból képezte az író.

VARÁZSIGE	OLDAL-SZÁM	MIRE VALÓ?	MIT JELENT?
Capitulatus	180.	lefegyverző bűbáj	capitulatio = a vár feladása
Exmemoriam	282.	felejtésátok	memoria = emlékezet; ex = vmiből ki (helyesen: ex memoria = ki az emlékezetből)
Finite incantatem	182.	feloldja a varázslatot	finite = fejezzétek be; incanto = ráolvas, megbűvöl
Hesberöpsi tündemanca	100.	Lockhart hatástalan ígéje a kelta tündérmanók ellen	magyar fordítási bravúr
Lumos	255.	világító ige	lumen = fény
Rictusempra	182.	csiklandozó átok	Valószínűleg a rideo = nevet és a semper = mindig szavakból
Serpensortia	183.	kígyóelőhozó átok	serpens = kígyó; ortus = feljövétel
Tarantallegra	182.	táncoltató átok	tarantella (olasz) = egy gyors tánc neve; allegro (olasz) = gyors (olasz)
Vizualicus	220.	láthatóvá tévő ige	visualis = látással kapcsolatos

e)

A gyerekek előzetes ismereteitől függően teljesen egyéni megoldások szülehetnek.

3./D)

Szerepjátékról van szó, amelyben egy játékmester vezetésével teljes életsorsot is el lehet játszani. A játék elején tisztázzák a játékosok a feltételeket: karakterek, ezek tulajdonságai, pl. ereje, mágikus hatalma – sok szempontú, bonyolult rendszer. Ennek megfelelően kell viselkedni a játék során, melyben a harc természetesen nagyon fontos. Népszerű, mert a fantáziát mozgatja, fejlesztí az empátiát, találékonyságot s még számos emberi tulajdonságot – valódi életmodell, noha a varázshatalom nagyon fontos benne.

3. lépés:

Projektfeladat kiadása

T/5.

12. oldal

5 PERC

Tanári instrukciók:

A csoportok saját választott feladata a témafalon is mindvégig ott lesz.

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: tanári közlés

5. Válasszatok magatoknak feladatot az A), B)/a), B)/b), B)/c) vagy B)/d) feladatok közül!

Alkossatok 4-5-6 fős csoportokat olyan társaitokkal, akikkel jól tudtok együttműködni! Osszátok el a tevékenységeket, gyűjtsetek ötleteket! A fejezet utolsó óráján fogjátok bemutatni munkátokat. Beszéljétek meg azt is, hogyan tesztitek ezt!

A) A Roxfort tipikusan angol iskola/kollégium. Gyűjtsetek ki az angol jellegzetességeket! Találjátok ki egy magyar varázslóiskolát: szokások, induló, jelmondat, házirend, órarend, speciálisan magyar tanárok, tantárgyak, ételek, sport, varázsigék (szójátékkal). Írásban és rajzban is rögzítsétek terveiteket!

B) Készítsetek varázslóújságot vagy hetilapot Harry Potter világában! Az újság legyen:

- a) a *Reggeli Próféta* egyik száma,
- b) a *Szombati Boszorkány* magazin egyik száma,
- c) kviddics szaklap (választott címmel),
- d) diákújság Roxfortban (választott címmel)!

4. lépés:

Házi feladat kiadása

T/6.

13. oldal

2 PERC

Tanári instrukciók:

A házi feladatot aszerint választják ki a gyerekek, hogy tanulnak-e angol nyelvet. Amennyiben az osztálynak csak egy része tanul angolul, a feladatról való beszámoláskor ügyeljünk arra, hogy mindkét csoportból hallgassunk meg gyereket!

Kiemelt készségek, képességek: szövegértési technikákkal való ismerkedés, az azokban való jártasság, a szövegben ki nem fejtett (rejtett) tartalmak felismerése és megértése

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: egyéni

Módszerek, eljárások: megbeszélés

Eszközök: Bakos Ferenc: *Idegen szavak szótára*; angol–magyar szótár

6. Ha angolul tanulsz, oldd meg az A) feladatot! Ha nem tanulsz angolul, oldd meg a B) feladatot!

A) Keresd meg, mi (lehet) a jelentésük ezeknek a neveknek! Melyik szóból származhatnak? Hogyan függ össze a név jelentése viselőjének tulajdonságaival? (Használd az angol–magyar szótárt!)

- (1) Bullstrode
- (2) Clearwater
- (3) Potter
- (4) Weasley
- (5) Wood
- (6) Granger
- (7) Pomfrey
- (8) Longbottom

B) Magyarázd meg a nevek jelentését! Miért ez a neve a szereplőnek? Használd az *Idegen szavak szótárát* és valamilyen mitológiai lexikont!

- (1) Bimba
- (2) Cvikker

- (3) Argus
- (4) Minerva
- (5) Piton
- (6) Sinistra
- (7) (nevem) Voldemort

MEGOLDÁSOK:

A)

- (1) Bullstrode = bikát megülő (erős, nagydarab, vad)
- (2) Clearwater = tiszta víz (tiszta, semmi köze a rossz dolgokhoz, áldozat lesz)
- (3) Potter = fazekas (tanári kiegészítés: Potterék a szomszédok voltak az író gyerekkorában; egy másik Potter írta az egyik legnépszerűbb angol gyerekkönyvet: Péter nyuszi kalandjai; a Potters field = fazekasok sírmezeje olyan temető, ahol a nincstelenek nyugszanak – Harry Potter is árva, számkivetett)
- (4) Weasley – a menyét = weasel szóból származik (kicsi, ügyes, ugyanakkor hagyományosan mágikus állat, ráadásul a Weasley családban nagyon sok a gyerek, mint a kistestű állatoknál)
- (5) Wood = megmunkált fa, illetve erdő (a kviddics csapat kapitánya, a természetes őserő képviselője, pl. képtelen időpontokban hajszolja edzésre a csapatot, megszállott)
- (6) Granger = farmer (egyszerű, hétköznapi család – muglik; másrészt ez a neve Bradbury *451 fok Fahrenheit* c. regényében azok vezetőjének, akik a könyvégető, tudásellenes társadalom ellen azzal tiltakoztak, hogy megtanultak egy-egy könyvet szó szerint; utalhat Hermione tudás- és könyvtiszteletére)
- (7) Pomfrey (pommes frites) = sült krumpli („vegykonyhájában” gyógyszereket készít)
- (8) Longbottom = hosszú fenekű (a fiú kicsit dagi)

B)

- (1) Bimba – bimbó (növényekkel foglalkozik)
- (2) Cvikker – szár nélküli, orrcsüptetős szemüvegfajta (a könyvtáros sokat olvas, romlik a szeme, ráadásul szemmel/a cvikkerével képes megállapítani egy aláírás hitelességét)
- (3) Argus – 1. Argosz (lat. Argus) százszemű pásztor a görög mitológiában; szólás is származik a nevéből: árgus szemekkel figyel – mint a gondnok Roxfortban; 2. Odüsszeusz hű kutyája, aki akkor múlt ki, amikor gazdája hazatért – a gondnok hűséges Roxforthoz
- (4) Minerva – a római mitológiában a bölcsesség istennője (a görög megfelelője Pallasz Athéné) – a professzorasszony Dumbledore mellett a legbölcsebb, legigazságosabb tanár
- (5) Piton – egy kígyófajta neve (Harry Pottert észrevétlenül követi, figyel, ezzel utal a természete kiszámíthatatlanságára; utal arra is, hogy vezető tanár a Mardekárban, aminek kígyós a címe-re; eredeti neve: Snape, ami szellemes összevonása a snake = kígyó és a snapper = harapós kutya; odamondogató ember, illetve snappy = harapós, csípős, visszavágó szavaknak)

- (6) Sinistra-bal, baljós, végzetes (lat.; utal arra, hogy a csillagokban meg van írva a végzetünk, hiszen asztronómiatanár)
- (7) Nevem Voldemort = Tom Rowle Denem név anagrammája úgy, hogy a $w=v+v$

2. A TITKOK KAMRÁJA MINT MESE ÉS MINT KRIMI

2 óra

RÁHANGOLÓDÁS

1. lépés:

Az elmaradt prezentációk meghallgatása (1. modul, 3. feladat)

16. oldal

10 PERC

Tanári instrukciók:

A tanári összefoglalásnál most különösen olyan elemeket hangsúlyozzunk, melyek a Harry Potter mesés, varázslatos jellegét mutatják: varázsos tárgyak, varázstettek, tantárgyak, varázsigék. Ezek az elemek rokonítják a Harry Pottert a mesékkel, erre is utaltak már a gyerekek az előző órán, amikor a Harry Potter sikeréről beszélgettünk, illetve illeszkednek egy komoly mágikus hagyományba, mely az európai kultúra része (volt és van). Mindkettővel foglalkozunk ezen az órán.

JELENTÉSTEREMTÉS

2. lépés:

További mesés jellegzetességek

T/1.

16. oldal

15 PERC

Tanári instrukciók:

Az előző prezentációnak megfelelő ülésrend maradhat, itt nem számít az előzetes ismeret. A feladatok elosztásánál a C csoport szövegfeldolgozását olyanoknak adjuk, akiknél a lényegkiemelés a fejlesztendő képesség.

Láthatjuk, milyen erős a kapcsolódás az európai kultúra mágikus hagyományához. A megoldott feladatokat egy-egy tanuló felolvassa. Az órai minták alapján a ki nem töltötteket a prezentációk során, illetve otthon mindenki kitölti.

Kiemelt készségek, képességek: előzetes tudás előhívása, rendszerezés, összehasonlító képesség, lényegkiemelő képesség, hasonlóságok, különbségek keresése, előzetes műfaji ismeretek mozgósítása, szövegértési képesség

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: egyének, párok, csoportok

Módszerek, eljárások: gyűjtőmunka, szövegfeldolgozás

A sorozat elsöprő sikeréhez minden bizonnyal hozzájárul az is, hogy régről ismerős, nagyon népszerű műfajokkal is rokonságot tart. Ezért megnézzük, mennyiben hasonlít ez a regény ismert mesékhez és krimikhez, illetve akciófilmekhez.

1. Mese, mitológia és Roxfort

A) Összehasonlítás

- Milyen jellegzetes szereplőket ismersz a népmesékből? Konkrét példákat is említs! Mi a szerepük?
- Mennyire kidolgozott, árnyalt a népmesékben a szereplők jelleme? Szerinted miért?
- Hasonlítsd össze a népmeseszereplőket a Harry Potter jellegzetes szereplőivel! Milyen hasonló és eltérő vonásokat veszel észre? Segít a halmazábra.

B) Összehasonlítás

- Hasonlítsd össze a jellegzetes népmesei eseményeket, fordulatokat, esetleg helyszíneket a Harry Potteréival!
- Amelyek nem a népmesékből ismertek, azokat is gyűjtsd ki a táblázatba! Állapítsd meg, melyik műfajban találkoztál ilyesmivel!

JELLEGZETES ESEMÉNY, FORDULAT A NÉP- MESÉBEN	UGYANEZ A HARRY POTTERBEN	NEM MESEBELI A HARRY POTTERBEN	MŰFAJ, AHONNAN ISMERŐS AZ ELEM

C) Főnix és mandragóra

- Olvasd el az alábbi két szöveget, és készíts vázlatot!

„A főnix valóban élt. Ókori történészek állítása szerint (Tacitus, Héziadosz) 500 évig élt, és temploma volt papokkal Heliopolisban. Halála előtt illatos fűszereket gyűjt, fészket rak magának, a fészek tüzet fog, a madár elég, és hamvaiból születik meg gyermeke, az új főnix, aki összegyűjti a hamvakat. Ez a legeredményesebb gyógyszerek közé tartozik Plinius szerint. Martialis szerint (római költő) nem a fia születik meg a hamvaiból, hanem ő maga születik újjá. Csodálatos hangon tud énekelni. A mai állattankönyvek nem említik.” (Fónagy Iván: *Mágia* c. könyve nyomán)

„A mandragóra tudvalevőleg kétnemű. A nőnemű mandragóra gyökere asszonytest, a levele olyan, mint a kerti saláta, a hímnemű mandragóra gyökere férfitest, és a levele a sárgarépa levelére emlékeztet. Ez az egyetlen ember–növény kereszteződés, mellyel a középkorban találkozunk. A legkeresettebb varázsszerek egyike volt, megtermékenyítette az asszonyokat. Nehéz volt mandragórát találni, még nehezebb volt kiemelni a földből: ilyenkor fülsiketítően sipítozott. A mandragóraásó viasszal tömte be a fülét, nehogy meghallja ezt a borzalmas kiáltást.” (Fónagy Iván: *Mágia* c. könyve nyomán)

- b) Milyen információval egészítette ki a fenti két szöveg a regény főnixről és mandragóráról szóló részeit? Hogyan segítik a regény jobb megértését a szövegrészletek?
- c) Miért olyan fontos ez az állat és ez a növény a regényben?

MEGOLDÁSOK:

A)

a)

Pl. a legyőzendő gonosz, ami gyakran kígyó (Ázsia), sárkány, varázserejű boszorkány képében jelenik meg; segítők: táltos paripa, állatok, manók, öreganyó, jó tündér; az ártatlan szerencsepróbáló fiú (lány), aki nem ismeri a szabályokat, de segítséget kap, nem tudni, miért ő a kiválasztott; gonosz mostoha; öreg, kedves király, állatok, akikről kiderül, hogy valójában emberek elvarázsolva stb.

b)

Nem kidolgozott, egy-két jellemvonással megrajzolt, sematikus, modellszerű, archetipikus tulajdonságokat megmutató. Oka: így a gyermek főként a helyzeteket éli át jelképesen, bárki tudja azonosítani magát a szereplővel, modellhelyzetekként funkcionálnak a gyermek szocializációjában. Nincs szükség több tulajdonságra a helyzetekben való eligazodáshoz, bárki lehetne ott. Csak a tipikus, fontos tulajdonságokat ismerjük. Nincsenek fejlődő jellemek, de a hibáikból tanulnak. (Kitérhetünk az ifjúsági regényekre is.)

c)

Több elem is lehetséges:

A NÉPMESÉK SZEREPLŐIRE JELLEMZŐ

- Segítő táltos paripa
- Segítő varázsló (öreg boszi)

MINDKETTŐRE JELLEMZŐ

- Jóságos segítő király
- Gonosz mostoha
- Dumbledore
- Petúnia néni

A HARRY POTTER SZEREPLŐIRE JELLEMZŐ

- Segítő manó: Dobby, aki árt
- Segítő varázsló, aki árt, akadályoz (G. Lockhart)

B)

a–b)

A sor elképesztő mennyiségben folytatható. A tanár figyeljen arra, hogy a gyerekek összegyűjtsék, hányféle irodalmi és filmes hagyomány ötvöződik a regényben.

JELLEGZETES ESEMÉNY, FORDULATA NÉPMESÉBEN	UGYANEZ A HARRY POTTERBEN	NEM MESEBELI ELEM A HARRY POTTERBEN	MŰFAJ, AHONNAN ISMERŐS AZ ELEM
Meseszám: 3, 7, 21, 13	12, 13	rejtélyes „gyilkosságok”	krimi, thriller
Szereplő átváltozása	Ron, Harry emberré, Hermione állattá	a segítőről fokozatosan kiderül, hogy nem is segít, nem az, aminek látszik	komédia
Seprűnyélen lovaglás és repülő szőnyeg	kviddics, autóval a levegőben	a szereplők összeütö-zése származás alapján	realista, a valóságosság igényével megalkotott regények, filmek
Önálló életet élő növények (egy nap alatt éjig növő fa)	fúriaűz hadonászik, a mandragórák kiabálnak, buliznak	Harry nem mond el semmit Dumbledore-nak, a felnőttnek	az ifjúsági regények jellegzetes fordulata: a gyerek nem kéri a felnőtt segítségét
A főhős erdőben bolyong	a Tiltott Rengetegben bolyonganak	szellemek, kimúlásnap parti	angol kísértethistóriák és paródiáik

C)

b)

Az ókori és középkori tudomány valódi élőlényekként tartotta számon őket, és mindkettőhöz varázslatos tulajdonságokat kapcsolt. A mandragóra növény-ember.

c)

A főnix megmenti Harry életét, segít neki a küzdelemben. Itt a könnye gyógyít, nem a hamuja. A mandragórával varázsolják élővé a megkövült áldozatokat. Azért fontos, hogy ritka szer, mert így nyer magyarázatot, miért kell ennyit várni a rehabilitációval. Ez pedig azért fontos, hogy a nyomozásban ne tudjanak segíteni Harry Potternek és Ronnak az áldozatok.

3. lépés:

A házi feladat megbeszélése

T/1./6.

13. oldal

10 PERC

Tanári instrukciók:

- Az 1. modul 6. feladatának feldolgozása. A tanár a teljes szótárt kitűzi az óra végén a témafalra.
- A 6. B) feladatnál felmerülhet más nevek rejtett vagy háttérjelentése is. Az alábbiakban megadjuk a regény további néhány szereplője nevének esetleges eredetét, illetve háttérjelentését:

Colin – a latin eredetű Nicholas = győztes nép szóból ered, mugli származású a szereplő, lehet, hogy neve utal a végkifejletre;

Justin – a latin Justitia = igazságosság szóból;

Finch-Fletchley – valószínű, hogy viselője előkelő származását mutatja, az előkelő angol családoknak van kettős nevük;

Draco – a latin sárkány szóból;

Malfoy – francia eredetű, jelentése nagyjából: gonoszhitű;

Harry – a megtámad, gyötör szóból (Voldemortot), illetve sok angol király neve volt Henry;

Ron – az uralkodó tanácsadója, a roy = király szóra utal;

Ginny – talán a dzsinn szóból származik (a dzsinnek észrevétlenül közlekedtek a bűntények idején);

Arthur, Percy – Arthur és Percy lovagok, az Arthus/Arthur-mondakör szereplői, nemeslelkűségükről ismertek;

Frick – hangulatfestő szó, magyarul a fricska idéződik fel (borsot tör a diákok orra alá), az eredeti szövegben a neve: Filch = csen, lop;

Hagrid – haggard = fiatal sólyom; Hagar – híres képregényfigura: viking harcos;

Dobby – angol tájnyelven koboldot jelent;

Gilderoy – francia eredetű szó, jelentése: aranyozott király (utal arra, hogy csak máz rajta az arany, belül nem értékes, illetve arra, hogy mindig „fényezi”, aranyozza magát);

Hedvig – Szt. Hedvig az árvákat megsegítő rend védőszentje;

Crak – az angol crack szóból = csattanás, durranás, őrültség; másrészt az eredetiben a neve Crabby, ami az angol crab = rák szóból van;

Monstro – monstrous = szörnyű, éktelen, rettenetes, utálatos, óriási; az eredetiben Goyle, ami talán Góliátra utal.

- A nevek kapcsán felmerülhet az a kérdés is, hogy Draco barátainak miért csak egy nevük van, amikor a regény többi szereplőjének kettő? Ez utalhat állati jellegükre: erősek, buták, mennek a gazdájuk után.
- Nemcsak a szereplőknek, a helyszíneknek is háttérjelentésű nevük van, pl. Roxfort – utalás egy híres angol iskolaváros nevére: Oxford, illetve egy sajtó neve a Rokfort (az eredetiben: Hogwarts = disznószemölcsök), Gringotts bank – gring(ou) = fukar (francia) + ingot = nemesfém rög
- A nevekkel kapcsolatban feltűnhet az is, hogy bizonyos nevek azonos kezdőbetűvel kezdődnek, ennek lehet, hogy lesz jelentősége a szeptológiában: Dobby, Dumbledore, Denem; Hermione, Harry, illetve Potter, Piton.

Kiemelt készségek, képességek: szótárhasználat, nehezebben feltárható (metaforikus) jelentések megértése, nyelvi kompetencia, szereplők jellemének, szerepének megértése

Célcsoportok, differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: prezentáció, tanári kiegészítés

4. lépés:

A beszélő nevek jelentősége

T/2.

19. oldal

5 PERC

Tanári instrukciók:

- Feltétlenül tisztázandó, hogy a beszélő nevek alkalmazása gyakori mesei elem.
- Bevezethetjük a névmaszk fogalmát, és utalhatunk rá, hogy a felnőttirodalomban is közismert eljárásról van szó (pl. Gogol, Dosztojevszkij, Csehov – a neveket nem kötelező mondani).

Kiemelt készségek, képességek: előzetes tudás előhívása, rendszerezés, összehasonlító képesség, hasonlóságok, különbségek keresése, előzetes műfaji ismeretek mozgósítása, szövegértési képesség

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: megbeszélés

2. Beszélő nevek

- Találkoztatok már népmesékben vagy műmesékben beszélő nevekkel? Soroljatok fel néhányat!
- Mire jó a beszélő név?

MEGOLDÁSOK:

a)

Pl. Fanyűvő, Hamupipőke, Fehérlófia, Világszép nádszál kisasszony, Kígyódarvitéz, Hófehérke; Mazsola, Szerénke, Moha, Páfrány, Radírpók, Gombóc Artúr

b)

Jellemfestésre. A beszélő neveknek fontos szerepük van: gyakran a szereplő legjellemzőbb tulajdonságára, esetleg későbbi sorsára vagy egyéb, a mű cselekményével kapcsolatos összefüggésre utalnak.

5. lépés:

Játék a beszélő nevekkel

T/3.

20. oldal

5 PERC

Tanári instrukciók:

A beszélő neveket tartalmazó kártyák közül minden pár húz egyet, és az ábra segítségével feltérképezi, hogyan függ össze a szereplő neve a jellemével, tetteivel, beszédével, külsejével. Egy nevet több pár is húzzon. A főszereplőkre összpontosítsunk! Ajánlott nevek: Ron, Monstro, Draco Malfoy, Piton, Minerva.

Kiemelt készségek, képességek: előzetes tudás előhívása, rendszerezés, összehasonlító képesség, hasonlóságok, különbségek keresése, előzetes műfaji ismeretek mozgósítása, szövegértési képesség

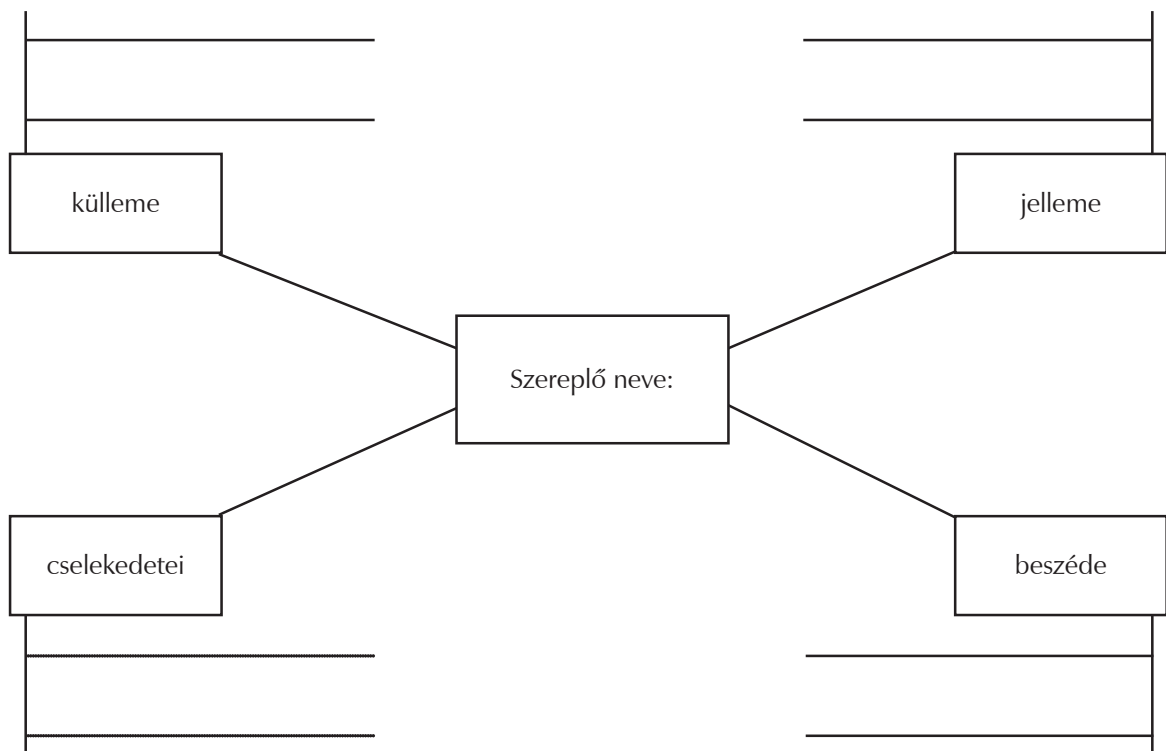
Célcsoportok, differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: pármunka

Módszerek, eljárások: jellemtérkép

Eszközök: beszélő neveket tartalmazó kártyák

3. Készíts jellemtérképet! Hogyan függ össze a beszélő név viselője jellemével, tetteivel, beszédével, külsejével?

6. lépés:

Egy kis nyelvészet – névtan, saját nyelvünk eredete

T/4.

20. oldal

12 PERC

Tanári instrukciók:

- Minden tulajdonnév köznévi eredetű. Írjuk a táblára a feladatok megoldását, a gyerekek a munkafüzetbe. A kártyákon levő nevek: Orosz, Lengyel, Magyar, Belényesi, Kunhegyesi, Tolnai, Péterfi, Mártonfi, Takács, Papp, Szabó, Gelencsér, Kis, Nagy, Szőke, Sántha és még tetszőleges, esetleg az osztály tanulójának neve (amelyeknek kézenfekvő a jelentésük), illetve Szelid szarvas, Ülő Bika, Hosszú Toll. Az indiánok névadási szokásáról beszélgetve állapítsuk meg: ők aszerint nevezték el utódaikat, hogy milyen tulajdonságot véltek felfedezni rajtuk, illetve mit szerettek volna a gyerekekben látni, ha felnő.
- A vezetékneveken kívül a keresztnevéről is szót ejthetünk. Az Európában és Magyarországon elterjedt görög–latin, német vagy héber eredetű utónevek között is sok a tulajdonságot jelölő (pl. Angéla – görög–latin: angyal; Anna – héber: bájos, kecses, kellemes; Beatrix – latin: boldogságot hozó; Mónika – görög–latin–főníciai: boldogságot hozó; Renáta – latin: újjászületett; Valéria – latin: erős, egészséges; Áron – héber: tisztánlátó, ihletett; Tamás – görög–arámi: csodálatos; Péter – héber–görög–latin: gyógyító, jövőmondó).

Kiemelt képességek, készségek: a nyelvre mint változó rendszerre való rátekin-tés, identitástudat

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: irányított beszélgetés

Eszköz: névkártyák

4. Névadás

- Húzzatok a kártyák közül, és állapítsátok meg, milyen eredetű a név, mi lehetett a jelentése, milyen emberre „ragasztották rá” először!
- Találjatok ki ti is hasonló neveket! Milyen emberre illene akár egy regényben az a név?

MEGOLDÁS:

A név eredetileg viselője származására (Orosz, Lengyel, Magyar, illetve Belényesi, Kunhegyesi, Tolnai), apja nevére (Péterfi[a], Mártonfi[a]), foglalkozására (Takács, Pap, Szabó, Gelencsér), tulajdonságára (Kis, Nagy, Sántha, Szőke) utalt.

7. lépés:

Házi feladat

T/5.

21. oldal

2 PERC

Tanári instrukció:

Akkor térünk majd vissza a nevekre, amikor a származásról beszélgetünk.

Eszközök: Ladó János: *Utónévkönyv***5. A saját nevem**

- a) Kérdezd meg otthon, honnan származik a ti nevetek, ezzel együtt azt is, vajon honnan származik a család, és hogy a származást fontosnak tartja-e. A válaszokról csak akkor kell beszámolni, ha akarsz.
- b) Nézd meg Ladó János *Utónévkönyvében* az utóneved (keresztneved) jelentését! Szerinted illik hozzád a neved? Te is ezt a nevet választottad volna?

8. lépés:

A lankadatlan éberség szabályai

T/6.

21. oldal

10 PERC

– Választható feladat

Tanári instrukciók:

- Tegyük ki a témafalra táblázatszerűen a lankadatlan éberség szabályait, amiből hiányoznak a példák. A tanulók hozzárakják a példáikat. Tanári felolvasás.
- A tanár páronként osztja el a szabályokat, tehát egy szabályt több pár is megkap.

Kiemelt készségek, képességek: figyelmes olvasás, dedukciós képesség (egy általános állítás igazolása példával, illetve egy szabályhoz konkrét példa rendelése)

Munkaformák: frontális, pármunka

Módszerek, eljárások: szabályokhoz példák gyűjtése

6. Ismerkedjünk meg a lankadatlan éberség szabályaival (a *Roxfort titkai* c. könyv nyomán), és tartsuk magunkat ezekhez, amikor a regényt olvassuk!

a) Töltsd ki a táblázatot! Keress példákat a regényből!

SZABÁLY	PÉLDÁK
Az író azt gondolja komolyan, amit megismétel, illetve amit megismétel, arra figyeljünk nagyon!	
Ha hirtelen félbeszakít valamit, ott kulcsfontosságú nyomot rejtett el.	
Nincsenek véletlen egybeesések (helyszínek, nevek stb.).	
Ne fogadd el a szereplők magyarázatait!	

b)

A legjobb megoldásokat tűzzétek ki a témafalra!

9. lépés:

Összefoglalás – a *Harry Potter* mint akciójáték

T/7. 22. oldal
20 PERC

Tanári instrukciók:

- Hívjuk fel a figyelmet a jegyzetelésre. Láthattuk, hogy a *Harry Potter* több irodalmi és filmes hagyományt ötvöző regény. Már ismert sémákat működtet az olvasóban, ezért könnyű az olvasása. Pl. a mesék, mítoszok és az európai középkori mágikus hagyomány jellegzetességeiből merít. Másik fontos forrása a krimi, harmadik az akció(film). Az utóbbi kettő a cselekmény vezetésében (dramaturgia) érvényesül. Vagyis olvashatjuk úgy is a regényt, mint egy krimit, és úgy is, mint egy akciókönyvet. Már ezeknek a kérdéseknek a megválaszolásához is használhatják az otthon készített, kettéosztott naplót, de erre a következő órán fogunk direkt rákérdezni (lásd: T/8. feladat).
- A 7. c) feladat megbeszélésekor feltehetjük a kérdést: miért szeretik a fiúk jobban az akciófilmeket? Hagyjuk, hogy beszéljenek a nemek közti különbségekről.

Kiemelt készségek, képességek: különböző sémák azonosítása, befogadói tapasztalatok mozgósítása és tudatosítása, figyelmes, pontos olvasás, empátia, memória, erkölcsi érzék

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: egyéni, frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés

7. A *Harry Potter* mint akciófilm?

- a) Gyűjts (egyéni munkával) olyan cselekményelemeket a regényből, amelyeket jól ismerünk az akciófilmekből! Gondolj a szereplőkre, a cselekmény szerkezetére és értékszerkezetére! Segít a pókhálóábra.

- b) Milyen hasonlóságokat és különbségeket találsz a mesékből ismert elemekhez viszonyítva?
- c) Miért fontos a harc ezekben a művekben?
- d) Keres „durva” (félelmetes, ijesztő, gusztustalan) részeket, jeleneteket a regényből! Ismersz-e híres mesékben ugyanilyen részeket? Miért van ilyenekre szükség a mesékben? És ebben a regényben?

MEGOLDÁSOK:

a–b)

Akciófilmekből ismert cselekményelemek:

- a jó és a gonosz harcáról szól, a gonosz sokszor elrejtőzik, meg kell találni,
- a gonoszt le kell győzni (különbség: a mesékben és az akciófilmekben a jó és a gonosz általában már a történet elején egyértelműen elkülöníthető, a *Harry Potter*ben nem így van – jegyezzük meg, hogy erre később vissza kell térnünk!),
- a gonosz alattomos és agresszív, nem tartja be a játékszabályokat,
- rokonszenves áldozatok vannak, de ez sosem a főszereplő,
- előre- és hátramozdító tényezők vannak,
- a segítség váratlanul érkezik,
- a hős számára nem mindig érthető a helyzet, sokszor az ösztöneire hallgatva cselekszik,
- a főhős sokszor megsebesül (különbség: a mesékben a főhős még hétszerte szebb lesz a sérülés után, mint előtte; (NB egy másik kötetben Hermionét úgy sikerül meggyógyítani, hogy szebb lesz!); az akciófilmekben a főhős megsebesülése után, véresen és szakadtan is ugyanolyan erővel és elhivatottsággal képes a harcra, mint előtte; a *Harry Potter*ben véres, sérült, de varázslat gyógyítja meg,
- a jellemek nincsenek kidolgozva, a hangsúly a cselekményen van,
- próbatételeket kell kiállni, harcolni kell (különbség: az akciófilmekben a gonosz ártatlanokat használ fel aljas tervéhez, a mesékre ez nem jellemző).

Ha valamelyik fontos elem nem kerülne elő, akkor irányított kérdéssel rá kell kérdezni. Pl.: Kik szoktak az akciófilmekben áldozatok lenni? Egyértelműen megkülönböztethető-e a jó és a gonosz a mesékben, az akciófilmekben és a *Harry Potter*ben?

c)

A cselekményszerkezetből adódik, hogy a gonoszt, amely agresszív módon a jó ellen fordul, csak harccal lehet legyőzni. Pszichológiai szempontból az embernek valószínűleg szüksége van erre, a

gyerek a mesék harcaiban az élet eljövendő küzdelmeinek modelljét kapja, a felnőtt az akciófilmekben a főhőssel azonosulva kiélheti ösztöneit (világmegváltó és agresszív ösztöneit egyaránt).

d)

- *Harry Potter*: utazás a Hopp-porral: Harry szédül, fájnak a tagjai, émelyeg, Borgin boltjában aszott kéz, véres kártya, üvegszem, vicsorgó maszkok, Ron meztelen csigákat böfög, kővé vált áldozatok, a felirat tartalma és annak eltüntethetlensége, a Titkok Kamrájának félelmetes és titokzatos története (amit egy szellem mesél el), égésnyomok, pókok (a legtöbb ember nem kedveli), az átváltozások, Hermionéé különösen, a napló, amelyik visszaír, Harry „utazása” a múltba, látogatás a Tiltott Rengetegben, Aragog és népe, titokzatos hangok, amelyeket csak Harry hall, dudornövesztő szirup kiömlése: kelések, kígyók szereplése (szintén a legtöbb ember idegenkedik tőlük), kígyós csap, nyálkás alagút, sötétség, hatalmas, majomszerű emberszobor, a szájából jön elő a kígyó, Ginny szívéből él a napló, megelevenedik a naplóíró, harc a kígyóval stb.
- Mesében: a *Hófehérkében* a mostoha meg akarja öletni Hófehérkét, és meg akarja enni a szívét, a végén a mostoha tüzes vascipőben halálra táncolja magát. A *Hamupipókében* a mostohatestvérek levágnak a lábukból egy-egy darabot, a galambok kivájják a szemüket. A *Csiperózsika Perrault-féle változatában* a királyfi anyja kannibál, és meg akarja enni a menyét és az unokáit. A *Szépség és a szörnyeteg szörnyetege*, a *táltos paripa ráköp a gazdájára*, hogy meggyógyítsa. Hétszűnyű *Kapanyányi Monyók* kását eszik áldozatai hasáról.
- Archetipikus félelmek, jellegzetességek mutatkoznak meg ezekben a szörnyűségekben, a gyermeki szocializáció fontos segédeszközei a mesék, egyértelmű a világtrend: a gonosz nagyon gonosz, de megbűnhődik. Ezt plasztikusan, a fantáziát megmozgatva mutatja meg a mese, de az már pszichológiai szempontból nem jó, ha kárpótlás gyanúja mellett megjelenítjük, azaz a meséket gyerekkorban olvasni és nem nézni kell. Az akciófilmekben ugyanezeket az ősi lelki igényeket elégítjük ki, de a képnézés az agressziót inkább felgyülemelni „segíti”, mint levezetni.
- A *Harry Potterben* is az a jó, hogy szöveg, vagyis kárpótlás gyanúja mellett megjelenítjük, azaz a meséket gyerekkorban olvasni és nem nézni kell. Az akciófilmekben ugyanezeket az ősi lelki igényeket elégítjük ki, de a képnézés az agressziót inkább felgyülemelni „segíti”, mint levezetni.
- A *Harry Potterben* is az a jó, hogy szöveg, vagyis kárpótlás gyanúja mellett megjelenítjük, azaz a meséket gyerekkorban olvasni és nem nézni kell. Az akciófilmekben ugyanezeket az ősi lelki igényeket elégítjük ki, de a képnézés az agressziót inkább felgyülemelni „segíti”, mint levezetni.

10. lépés:

T/8–9. 23. oldal
30 PERC

A *Harry Potter* mint krimi – Talányok, rejtélyek, váratlan fordulatok

Tanári instrukciók:

- A tanárnak figyelnie kell arra, hogy a regény cselekményelemei lehetőleg időrendi sorrendben hangozzanak el. Itt a lényeg, hogy a nyomozás nézőpontjából kövessük végig az eseményeket, ugyanakkor a végkimenetel szempontjából emeljük ki részeket, azaz a vége ismeretében értelmezzük a történéseket. A kérdésekre adott válaszokból tehát azt kell először „felhasználni” a közös beszélgetéshez, ami előbb van a műben, de ne feledkezzünk el arról a hozzászólásról, amely későbbi elemre utal, erre térjünk vissza később.
- Lehetőség szerint mozgassuk az osztály egészét. Ez a téma van olyan izgalmas, hogy mindenki részt vegyen a megbeszélésben. Nem biztos, hogy sikerül a kérdésekhez tartani magunkat, főleg

nem a kérdések sorrendjéhez; a feldolgozást a gyerekek kreativitása fogja meghatározni.

- Aminek feltétlenül ki kell derülnie (vö. Megoldások), és mégsem akar kiderülni, arra irányított kérdést kell feltenni. A 8. feladatnál legjobb, ha a tanár is készít magának egy kettéosztott naplót. Érdekes azt feltárni, hogy mi tartozik igazán a főnyomozáshoz és mi nem [vö. 9. feladat a), b), c), g), h), m) kérdései].

Kiemelt készségek, képességek: mint az előző órán az akciórésznel; előre- és visszautalások azonosítása a cselekményes művekben

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: kettéosztott napló, frontális beszélgetés

8. Készíts kettéosztott naplót! Idézz fel öt fontos cselekményelemet! Írd le, mi erről a véleményed!

CSELEKMÉNYELEM	MEGJEGYZÉS

9. Tele van a regény talányokkal, rejtélyekkel, váratlanságokkal. Amikor olvassuk, nem tudhatjuk, minek milyen szempontból lesz jelentősége. Ne feledkezzünk meg a lankadatlan éberségről olvasott szabályokról! Bármilyen rejtélyes elem érdekes lehet.

- Milyen érdekességeket jegyeztetek fel, aminek nem biztos, hogy köze van a nyomozáshoz?
- Tekintsük végig, milyen érdekességeket jegyeztetek fel a nyomozás fontos állomásairól! Mikor történik az első rejtélyes esemény, mi az?
- Mikor történik az első bűntény?
- Van-e valamilyen logikája annak, kik az áldozatok és milyen sorrendben? Mi ez az elv?
- Mikor, hol, miért kezdődik el a nyomozás? Miért nehéz erre válaszolni?
- Hány nyomozást tudtál azonosítani a műben?
- Hol válik egyértelművé az olvasónak, hogy a napló és a bűntények valamiképpen összefüggenek? És Harry számára?
- Többet tud-e az olvasó a mű során, mint a „nyomozó” Harry?
- Van-e olyan elem, amit egy ideig csak Harry tud, a többiek nem?
- Miért nem kérnek a gyerekek segítséget a felnőttektől a nyomozáshoz?

- k) Hogy lehet az, hogy a gyerekek rájönnek olyasmire, amire még a legbölcsebb professzorok sem? Ez túlzó ifjúságiregény-fordulat vagy Harry sorsából következő sorsszerűség?
- l) A „végén minden kiderül” dramaturgia mennyiben működik és mennyiben nem? Van-e olyan dolog, ami rejtélyes, és nem is derül ki a mű végén?

MEGOLDÁSOK:

9. a)

1. fejezet: Furcsa az, hogy Harry barátai egész nyáron nem jelentkeznek; szempár a sövényben.

2. fejezet: Dobby kéri Harryt, ne menjen vissza Roxfortba, mert veszélyes, de nem magyarázza meg, miért; azonnal megtudják a minisztériumban, hogy Harry tiltottan varázsolt. Vajon miért nem tudja a Mágiaügyi Minisztérium az igazat? (Ez később sem derül ki.) Dobby magától jött vagy küldték? Kinél szolgál? Miért tiszteli annyira Harryt? Hogy szerezte meg Dobby Harry leveleit?

3. fejezet: Miért vörösek Weasleyék? Miért van ennyi gyerek a családban? Miért szegények?

4. fejezet: Lucius Malfoy tiltott tárgyakat őriz és ad el, kiderül véleménye a muglikról és a szegényekről (emiatt gondolható, hogy az ő családja Mardekár-utód).

5. fejezet: A 9. és 10. vágány közti fal nem nyílik ki, az autó néha láthatóvá válik, a fa megtámadja Harryéket. Dumbledore vajon mit tud, miért nem nyílt ki a fal? Miért ilyen enyhe a büntetés, amit kapnak? És miért épp ezek a büntetések?

6. fejezet: Valahogy Lockhart mindig rosszkor érkezik. Ez vajon véletlen? No és Hermione miért kedveli a professzort?

7. fejezet: A sárvérű minősítés: Draco mondja Hermionénak, később kiderül, hogy ennek a dolognak köze van a bűntényekhez, Ginny járt Hagrid háza táján, Harry szörnyű hangot hall, de lehet, hogy hallucinál?

8. fejezet: Fricsről kiderül, hogy Villámvarázs levelező tanfolyamra „jár”, de ezt titokban akarja tartani, Harry újra hallja a suttogást, amelynek tartalma is vérfagyasztó: „ölni kell, vérszagot érzek” – az első bűntény megtörténik: Mrs. Norris megkövül, a helyszínen egy pocsolya és egy lemoshatatlan felirat: Feltárult a Titkok Kamrája. (Az mi?) Az utód ellenségei reszkessenek. (Kinek az utóda és kik az ellenségek?) Úgy tűnik, Draco érti a feliratot: Ti következtek, sárvérűek!

9. fejezet: Kiderül, hogy Lockhart szobája van a legközelebb a tetthelyhez, kiderül Fricsről, hogy kvibli, Ron tud valamit egy rejtélyes szobáról a kastélyban, Ginnyt felkavarja az eset – mert macskarajongó? –, Justin nem áll szóba Harryvel, mágiatörténet órán Binns elmeséli a Titkok Kamrájának történetét, de mint mesét és nem mint valóságot, talán azért nem találták meg eddig azt a kamrát, mert csak Mardekár-utód találhatja meg? Kétséges, hogy létezik-e egyáltalán ez a Kamra, tűznyomok a padlón a tetthelyen, a pókok furcsán viselkednek, miért van kirakva Hisztis Myrtle klotyójára a „Használni tilos!” felirat? Miért tilos használni? Ez a legnyomasztóbb hangulatú helyiség Harry számára, ahol valaha járt, Ginnyt még soha nem látta Percy ilyen állapotban.

10. fejezet: A gomba gurkó mitől vadult meg? Hermione vesztét érzi, ezért szabálytalanságra is vetemedik (ő mugli). Lockhart eltávolítja Harry csontjait – tényleg ekkora pancser vagy rosszat is akar? Dobby több rejtély megfejtését elárulja: fal, gurkó, van Kamra és kinyílt, azért tiszteli Harryt, mert Voldemort idején a manóknak is borzalmas életük volt, ettől szabadultak meg. Még egy áldozat, aki már nem állat (mugli), de ő se halt meg, Harry idegeire ment. Kiderül, hogy Dumbledore tudta, hogy a Kamra nem mese, hanem valóság, de nem tudja, hogy kell kinyitni – ez a fő rejtély.

11. fejezet: Dracóra gyanakodnak a barátok, ő az utód, ennek kiderítéséhez kell közel férkőzni hozzá. Hogyan közlekedik a szörny úgy, hogy nem veszik észre? Mit súgott Piton Malfoynak a párbajszakkörön? Mitől tud Harry a kígyók nyelvén? A többiek kiközösítik Harryt, mert a párszaszájúság egyértelmű bizonyíték, hogy ő az utód. Hagrid a második kakastetemet hozza. Újabb áldozat: Justin (mugli) és Nick, a kísértet, újabb menekülő pókok. Hóborc miért viselkedik így?

12. fejezet: A főnix titkai, a Teszlek süveg rejtélyes mondata: Sokra vihetted volna a Mardekárban. Milyen lény képes egy kísértettel is így elbánni? Harry megint kötött pulóvert kapott Ron mamájától karácsonyra. Átváltozások: kiderül, hogy Draco nem az utód. Kiderül, hogy Lucius tiltott dolgokat rejteget. A Titkok Kamráját utoljára 50 évvel ezelőtt nyitották ki.

13. fejezet: Miért nem kérdezi meg egy tanár sem, mi baja ilyen sokáig Hermionénak? És Madame Pomfrey miért nem jelenti? Ki dobta meg Myrtle-et a könyvvel? Vannak veszélyes könyvek Ron szerint. Denem naplója 50 éves, de üres. Harry ismerősnek érzi a Denem nevet, és nem tudni, miért, nem dobja el a naplót. Ki küldte Harrynek a Valentin-napi verset? A vers szavai nem vallanak Ginnyre (Myrtle?) Kiderül a napló használati szabálya. A Titkok Kamrájának kinyitóját nem zárták börtönbe. Harry múltutazása: Hagrid volt a tettes. Hogyan lehet egy napló segítségével a múltba visszamenni?

14. fejezet: Denem hasonlít Percyre? Eltűnt Denem naplója. Újabb áldozatok tükörrel. Denemet és Harryt ugyanaz indítja a nyomozásra: ha bezárják az iskolát, a gyűlölt otthonba kell visszatérniük. Dumbledore nem hiszi, hogy Hagrid a tettes, de a múlt miatt elviszik. Lucius Dumbledore ideiglenes felfüggesztésének hírére hozza az igazgatói posztról. Dumbledore rejtélyes szavai: „Csak akkor hagyom el az iskolát, ha többé senki nem lesz hűséges hozzám. Roxfortban nem maradnak magukra azok, akik segítséget kérnek.”

15. fejezet: Ernie bocsánatot kér Harrytól, már nem őt gyanúsítják Hermione miatt. Mitől megy az autó? Aragog titka: nem ő a szörny, de nem mondja meg, ki. Denem nem az igazi tettest leplezte le, bár ő azt hitte, hogy igen – ezt vélik Harryék. Egy mosdóban találtak rá arra a lányra, aki 50 éve meghalt.

16. fejezet: Ginny ijedt arca olyan, mint Dobbyé, miért? Mindketten titkolnak valamit, rossz fát tettek a tűzre? Ginny valami fontosat akar elmondani, de Percy közbelép. Hermione kővé dermedt kezéből hogyan tudják kiszedni a papírt? És eddig senki sem vette észre? A Basiliskusról írott könyvlap megold néhány rejtélyt: méregfoga van, tekintete öl, kakasszóra meghal, mivel kígyó, ezért értette meg Harry a sottogásokat, a tükrök rejtélye, a csövekben közlekedik, mert a falból hallotta Harry a hangokat, és Myrtle mosdójában lehet a bejárat. Elrabolja a szörnyeteg Ginny, aki nem is mugli, nyilván tud valamit. Miért kérik Lockhart segítségét? Eddig nem derült ki számukra, hogy pancser? Miért nem kérik más tanár (pl. McGalagony) segítségét? Lockhart lelepleződik. Harry valóban ki tudja nyitni a Titkok Kamráját.

17. fejezet: Mit keres itt Denem, aki a múlt? Hogy került oda a napló? Denem nem adja vissza Harry pálcáját. Kiderül, hogy Ginnynél volt a napló, ő követtette el a szörnyűségeket a kígyóval, és segített neki. Kiderül, hogy öt évig tartott annak idején Denemnek, hogy a Kamra rejtélyét megoldja, a naplót azért csinálta, hogy később valaki újból kinyithassa a Kamrát (időzített bomba). Ginny tudása, életereje biztosítja, hogy Denem életre tud kelni. Denem és Voldemort ugyanaz. Már rég nem a muglik ellen folyik a harc, hanem Harry a célpont. Harry hite és hűsége: Dumbledore nagyobb mágus, mint Voldemort. Sok titokzatos hasonlóság Denem és Harry között. Harry miért nem próbál a kígyóra parancsolni? Honnan jön elő a főnix és a süveg? A madár miért nem hal meg a kígyó tekintetétől, amikor kiszúrja a szemét?

18. fejezet: Ginny a naplót az egyik könyvében találta, még otthon. Dumbledore magyarázata arra, miért párszaszájú Harry: amikor legyőzte Voldemortot, néhány képessége átszállt Harryre, lényének egy részét beléhelyezte. Fény derül Lucius csalásaira is. Miért ússza meg ilyen könnyen a naplőgyet? Nincs rá bizonyíték? Miért hozza magával Lucius Dobbyt? Dobby felszabadítása után Malfoy nem mer varázsolni, mert Dobby ráparancsol; mekkora lehet Dobby varázsereje? Percy szerelme is kiderül.

- d) Az áldozatok között a *fokozatosság elve* érvényesül általában és a Harryhez való viszony szempontjából:

Mrs. Norris: állat, nem szeretik a személyt, aki a gazdája, kvibli,

Colin: ember, elsős, egyszerű mugli, Harryt idegesíti,

Justin: Harryhez közelebb áll, másodikos, előkelő mugli, mintha tudna valamit,

Nick: szellem, közel áll Harryhez, épp a Griffendél szelleme,

Penelopé: prefektus,

Hermione: Harry barátja, sokat tud, mugli,

másfajta áldozat, nyilván sokat tud, Harry barátjának testvére, tiszta vérű.

- f) Az olvasó és Harry is több szempontból nyomoz:

Mit akart Dobby? Miért nem tudtak átmenni a falon? Miért vadult meg a gurkó? Közük van-e ezeknek a Titkok Kamrájához? Van-e Titkok Kamrája? Mik a rejtélyes bűntények voltaképpen? Amikor már tudjuk, hogy van ez a kamra, akkor hol van, ki nyitja ki? Ki lehet az utód? Mi a csuda ez a napló?

Harry saját életére, képességeire vonatkozó nyomozásai. Ezek összefüggenek, de van olyan összefüggés, amely a legvégén derül ki, és van, amely egyáltalán nem.

- i) Általában Harryvel haladunk a rejtélyek megfejtésében. A ravasz olvasó az elbeszélői előretalálásokból néha többet tudhat, mint Harry, de nagyon kell figyelnie.
- j) A Teszlek süveg titkát pl. nem árulja el a barátainak, fél a bizalomvesztéstől.
- k) Ron véleménye: „Ha valaki olyan hangokat hall, amit senki más, az még a varázslók világában sem számít jó jelnek.” Harry fél bevallani a párszaszájúságot Dumbledore-nak. (A párbajszakkör után ez köztudott lett. Akkor miért nem fordultak felnőttökhöz? – kissé túlzó ifjúságiregény-fordulat is.)
- l) McGalagony és Dumbledore, sőt Piton is (lehet, hogy még többen, pl. Argus Frics) tudja, hol van a Titkok Kamrájának lejárata, hiszen ezért tilos használni a mosdót (persze azt mondják, Myrtle elárasztja vízzel, azért tilos), de nem tudják, hogyan kell kinyitni. Talán Dumbledore azt is tudja, hogy ezt csakis Harry nyithatja ki, talán ő az utód? Vagy az átadott képességek miatt? Ezért hagyja cselekedni, de nem hagyja magára, vigyáz rá.

11. lépés:

Saját neved, származásod

T/10.

26. oldal

5–7 PERC

Tanári instrukciók:

- A téma igen érzékeny is lehet bizonyos csoportokban, de nem kikerülhető. A dolog személyessé tétele sem kikerülhető. Ha túl személyes, és a tanulók nem vállalják, lehet általánosítani, ezt a tanárnak kell eldöntenie. Csak azok a tanulók szólaljanak meg, akik önként vállalják.
- Megbeszélendők:
 - Aki akarja, elmondhatja, mit kutatott ki a saját családi nevével kapcsolatban, fontosnak tartja-e a család a származását.
 - Ért-e már valakit megkülönböztetés, érezte-e magát kínosan a neve vagy/és a származása miatt?
 - A beszélgetés végén minden vagy majdnem minden csoport választott képviselője egy megosztható gondolatot elmond a többieknek.

Kiemelt képességek, készségek: tolerancia, empátia

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: szimpátiacsoportok

Módszerek, eljárások: beszélgetés, zárónyilatkozat

10. Zárónyilatkozat: Mi a véleményed?

- A megkülönböztetés szerintem
- A származás szerintem

3. ISKOLAREGÉNY – NEVELŐDÉSI REGÉNY, IDENTITÁS – ELŐÍTÉLETEK

4 óra

Ebben a kötetben olvasunk először arról, hogy a varázslóvilág sem egységes: vannak, akik származásuk alapján ítélnék meg másokat, és ez számos probléma, konfliktus forrása. Megnézzük, hogy mit tud Harry magáról, hogyan válik önmagává, mit tudnak mások róla, kinek, kiknek a nézőpontjából látjuk az eseményeket, hogyan vezeti az olvasót az elbeszélő.

RÁHANGOLÓDÁS

1. lépés:

Mit tudunk eddig?

T/1. 27. oldal

10 PERC

Tanári instrukciók:

A csoportokat vagy baráti alapon a gyerekek alakítják ki, vagy a tanár választja ki úgy, hogy mindenféle képességű tanuló legyen a csoportban. Értékelés: minden csoport annyi pontot kap, ahány helyes válasza van. A játék folytatódik.

Kiemelt készségek, képességek: versenyszellem, szabálykövető magatartás, alkalmazkodás a csoporton belül, kooperációs képesség, memória

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: 3 heterogén csoport

Módszerek, eljárások: játékos teszt

1. Varázskvíz

	Kérdés	A	B	C	
1.	Hogy nevezzük az egész sorozatot?	szeptológia	heptológia	potterológia	
2.	Ki tanítja a bájitaltant?	Bimba	Madam Pomfrey	Piton	
3.	Mik a mandragórák?	állat-növény	ember-növény	növény	
4.	Micsoda Dobby?	valakinek a manója	Malfoyék házi-manója	a minisztérium gnómja	
5.	Hány gyereke van Rowlingnak?	1	2	3	
6.	Mi szabadította fel Dobbyt?	zokni	pulóver	párnahuzat	
7.	Mivé alakította át a nevét Denem?	Voldemort vagyok	nevem Voldemort	én vagyok Voldemort	

8.	Mit küldött Ronnak az anyukája?	rikoltót	gorombítót	rivallót	
9.	Kit változtatott először kővé/sóbálvánnyá a kígyó?	Colin	Justin	Mrs. Norris	
10.	Mi történt Fawkesszal, amikor Harry meglátta Dumbledore szobájában?	haldoklott	elhamvadt	muzsikált	
11.	Milyen átkot szórt magára Lockhart?	felejtésátkot	csiklandozó átkot	lefeagyverző átkot	
12.	Mivel gyógyították meg Harry csontjait?	Pótcson-Fix	Pótcson-Rapid	Pótcson-Forrasztó	
13.	Mitől hal meg egy Basiliskus?	kakaskukorékolás	kutyaugatás	pókok megmásszák	
14.	Mit tanított Dumbledore, amikor Denem a Roxfortba járt?	sötét varázslatok kivédése	átváltozástan	jóslástan	
15.	Kiről kapta a nevét a Mardekár?	Maldekár Maldezár	Mardekár Aladár	Mardekár Malazár	
16.	Ki írta a falra a feliratokat?	Ginny	Denem	Malfoy	
17.	Ki volt a kis Rubeus kedvenc állata?	Agyar	Bolyhoska	Aragog	
18.	Hogy jutott ki Fred és George Harry szobájából?	hajtűvel	Hopp-porral	varázsíggel	
19.	Milyen színű szeme van Harrynek?	barna	zöld	kék	
20.	Mit jelent Sinistra neve?	jobb	bal, baljós	jóslat	

MEGOLDÁS:

	Kérdés	A	B	C	Megoldás
1.	Hogy nevezzük az egész sorozatot?	szeptológia	heptológia	potterológia	A
2.	Ki tanítja a bájitaltant?	Bimba	Madam Pomfrey	Piton	C
3.	Mik a mandragórák?	állat-növény	ember-növény	növény	B
4.	Micsoda Dobby?	valakinek a manója	Malfoyék házi-manója	a minisztérium gnómja	B
5.	Hány gyereke van Rowlingnak?	1	2	3	C
6.	Mi szabadította fel Dobbyt?	zokni	pulóver	párnahuzat	A

7.	Mivé alakította át a nevét Denem?	Voldemort vagyok	nevem Voldemort	én vagyok Voldemort	B
8.	Mit küldött Ronnak az anyukája?	rikoltót	gorombítót	rivallót	C
9.	Kit változtatott először kővé/sóbálvánnyá a kígyó?	Colin	Justin	Mrs. Norris	C
10.	Mi történt Fawkesszal, amikor Harry meglátta Dumbledore szobájában?	haldoklott	elhamvadt	muzsikált	B
11.	Milyen átkot szórt magára Lockhart?	felejtésátkot	csiklandozó átkot	lefegyverző átkot	A
12.	Mivel gyógyították meg Harry csontjait?	Pótcson-Fix	Pótcson-Rapid	Pótcson-Forrasztó	B
13.	Mitől hal meg egy Basiliskus?	kakaskukorékolás	kutyaugatás	pókok megmászás	A
14.	Mit tanított Dumbledore, amikor Denem a Roxfortba járt?	sötét varázslatok kivédése	átváltozástan	jóslástan	B
15.	Kiről kapta a nevét a Mardekár?	Maldekár Maldezár	Mardekár Aladár	Mardekár Malazár	C
16.	Ki írta a falra a feliratokat?	Ginny	Denem	Malfoy	A
17.	Ki volt a kis Rubeus kedvenc állata?	Agyar	Bolyhoska	Aragog	C
18.	Hogy jutott ki Fred és George Harry szobájából?	hajtűvel	Hopp-porral	varázsigével	A
19.	Milyen színű szeme van Harrynek?	barna	zöld	kék	B
20.	Mit jelent Sinistra neve?	jobb	bal, baljós	jóslat	B

JELENTÉSTEREMTÉS

2. lépés:

Az előítéletek problémája

T/2.

28. oldal

30 PERC

Kiemelt készségek, képességek: tolerancia, empátia, lényegkiemelés, figyelmes olvasás, előreutalások azonosítása, érvelési képesség

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés

2. Megkülönböztetés, előítélet

- a) A regény fő problémája, hogy létezik a Titkok Kamrája, és az kinyílik. Miért, mi célból történik ez?
- b) A regény mely részei előlegezik meg ezt a problémát?
- c) Milyen képet fest a muglik világáról az első kötet, kik képviselik ott a muglikat?
- d) Miben tér el a 2. kötet értelmezése a muglikról?
- e) Miért fontos ebből a szempontból, hogy Arthur Weasley muglirajongó?
- f) Kikről derül ki a tanulók közül, hogy muglik?
- g) Milyen szavakkal különböztetik meg a muglikat és a varázsló származásúakat?
- h) Csak a muglik vannak veszélyben? Még miféle másságról kapunk információkat?
- i) Csoportosítsuk a szereplőket abból a szempontból, hogy ezt a megkülönböztetést helyesnek tartja-e vagy sem! Mit figyeltél meg?
- j) Keressünk részeket a műben, ahol az elítélő és az egyetértő vélemények nyilvánvalóvá válnak!
- k) Szerinted honnan tudják egymásról a szereplők, hogy ki mugli, ki varázsló származású, és ki kvibli? Külső jegyek, illetve a név alapján? Vagy valaki ezt számon tartja? És ha igen, akkor ki, kik?
- l) Szerinted a többi részben folytatódik ennek a problémának a kibontása?
 - Ha nem olvastad, mit jósolsz: igen, nem, hogyan?
 - Ha olvastad: mit vettél észre?

- m) Találkoztál már történelmi tanulmányaid során vagy az életben bármikor ilyenfajta (származási) megkülönböztetéssel? Mit tudsz erről?
- n) Szerinted meg lehet ítélni az embereket csak annak alapján, hogy honnan származnak?

MEGOLDÁSOK:

a)

Azért, hogy a sárvérű varázslótanulókat Mardekár Basiliskusa megölje. Tisztogatás. A végén Harry miatt megváltozik a cél – nem a muglik, kviblik, hanem ő lesz a célpont.

b)

A Zsebpiszok közben Malfoy és fia beszélgetésében és az első kviddicsedzés után Malfoy sértésében, amikor Hermionét sárvérűnek nevezi, később Hagridnál derül ki, mit jelent a szó, és mi a probléma lényege.

c)

Csak a Dursley család és Harry bébiszittere mugli, mindenki egyaránt ellenszenves, a túlzás eszközével ábrázolt szereplő.

d–e–f)

Itt az egyik legtiszteleteljesebb szereplő szereti a muglikat, ettől az olvasóban is rokonszenved, megismerjük Hermione szüleit is, akik nem olyanok, mint Harry családja. Creevy és Finch-Fletchley voltaképpen rokonszenves szereplők, ők is muglik, no és Hermione is.

g)

Sárvérű, aranyvérű – azaz varázslónak születni kell. A sár és arany szavak erős negatív és pozitív jelentéstartalmára épít. (Az eredeti „mudblood”, „pureblood” talán valamivel kevésbé erős; a „pureblood” létező kifejezés, pl. fajtisza kutyákra használják.)

h)

Veszélyben van az is, aki hiába aranyvérű, szégyent hoz a varázslókra, mert ügyetlen, varázstalan a kvibli, pl. Frics és Neville (félíg-meddig).

i)

Aki helyesnek tartja, az mind mardekáros vagy annak szülője. Jellemző, hogy a vészterhes időkben a mardekáros épületrészbe az „aranyvér” jelszóval lehet belépni.

j)

Pl. a fent említett sértésjelenet, illetve amikor az első merénylet után Draco véleményt nyilvánít.

k)

Akinek fontos ez a megkülönböztetés, az tartja nyilván, szájhagyomány útján is terjed, egyik csoportnak sincsenek külső jegyei.

l)

Folytatódik, sőt mintha ez lenne egyik fő problémája a gonosznak.

m)

Fasizmus, nácizmus, nyilas uralom, négerek rabszolgasága az USA-ban, Ku-Klux-Klan, Pol Pot-rezsim.

3. lépés:

Harry, aki más, és egyéb másságok

T/3.

30. oldal

15 PERC

Tanári instrukciók:

- A megbeszélésre a következő órán kerül sor, otthon még lehet folytatni a munkát. Az előző feladatok, problémák megbeszélése során kiderült, hogy kik fogékonyabbak a másság problémájára, kik utasítják el, kik nem nyilvánítanak véleményt és kik a közömbösebbek, akik szerint ez nem probléma.
- A csoportbeosztás szempontjait l.: Célcsoport – differenciálás
- A csoport: Részben finomságokra lehet rákérdezni, részben másságelviselési stratégiákat kidolgoztatni.
- B csoport: Konkrét problémát kell megragadtatni, megpróbálni átéreztetni, hogy másnak lenni miért nem jó, a negatív oldal elemzése erősebben segíthet a helyes értékrend kialakításában.
- C csoport: Azt kell megmutatni, hogy az identitás és a származás kérdése bizony probléma lehet; ezt inkább átfogó s nem direkt kérdésekkel célszerű megtenni.
- Házi feladat: Minden csoport hozza el ötleteit, gyűjtését a projektfeladattal kapcsolatban. Azok a csoportok készüljenek néhány perces ismertetővel, amelyek a magyar varázslóiskolát választották. Foglalkozz össze, milyen angol jellegzetességei vannak Roxfortnak!

Kiemelt készségek, képességek: a másság megértésének/elfogadásának képessége, problémaérzékenység, kauzális gondolkodás, figyelmes olvasás

Célcsoport – differenciálás: toleranciacsoportok

A CSOPORT: nagyon fogékony, toleráns tanulók

B CSOPORT: kevésbé vagy egyáltalán nem toleráns tanulók

C CSOPORT: olyan tanulók, akiket nem érdekel a kérdés, illetve akik szerint nincs ilyen probléma, vagy ha van, az nem fontos

Munkaformák: csoportos, egyéni

Módszerek, eljárások: tanári kalauz

3. Harry, aki más, és egyéb másságok

A)

- a) Miben mások Ron és testvérei, mint a többiek? Szerinted egy rosszindulatú közösségben mivel, mikkor csúfolnák őt?
- b) A regényben ki csúfolja őt és mivel?
- c) Hogyan reagál Ron a sértésekre, piszkálódásokra? Te mit tennél az ő helyében?

- d) Mit lehet egyáltalán tenni a sértések, megaláztatások ellen, mi segíthet?
- e) Szerinted Harry kiválasztott? Milyen szempontokból látszik teljesen átlagos gyerekeknek? Sorold fel!
- f) Mi mindenben tér el a többiektől? Sorold fel ezt is!

B)

- a) Mi az a képesség, ami Harry ellen hangolja a gyerekeket? Miért?
- b) Hogyan közösjük ki Harryt? Mit kell átélnie?
- c) A barátai miért hisznek Harrynek? Hogyan lehetséges, hogy végig kitartanak mellette?
- d) Draco Malfoy is más valamilyen szempontból, mint a többiek. Fogalmazd meg, miben tér el az átlagos diákoktól, de még a saját házabeliektől is!
- e) Mi lehet a célja az elbeszélőnek ezekkel a közlésekkel? Hogyan vélekedjen az olvasó a sárvér-aranyvér problémáról? Figyelj arra, ki mit mond és kinek mit.
 - (1) – Szégyellhetnéd magad, hogy egy mugli származású lány mindenben lepipál téged – dörrent rá (a fiára) Mr. Malfoy.
 - (2) Hagrid mondja Malfoyékról: – A velejéig romlott az egész család, ezt mindenki tudja. [...] Rossz vérű népség, én mondom neked.
 - (3) – Téged senki sem kérdezett, pimasz kis sárvérű – sziszegte. (Draco Malfoy Hermionénak)
 - (4) – Undorító dolog sárvérűnek nevezni valakit – morogta Ron.

C)

- a) Mit tud eddig Harry a saját múltjáról?
- b) Milyen párhuzamokat lehet észrevenni Harry és Denem sorsa között? Lesz ennek jelentősége a későbbi részekben?
- c) Mi aggasztja legjobban Harryt, amit még a barátainak sem mond el? Miért?
- d) Ki kvibli vagy majdnem kvibli? Miért szégyen kviblinek lenni?
- e) Keresd a való életben párhuzamokat a kvibliségre! (Amikor messze esik az alma a fájától.)
- f) Szerinted Harry kiválasztott? Miben más, mint a többiek?

MEGOLDÁSOK:

A)

a)

Vörösek, szegények.

b)

A szegénysége miatt Malfoy, aki nagyon gazdag.

c)

Dühös, hirtelen haragú, azonnal elégtételt vesz.

d)

Semmi különös tehetsége nincs az iskolai tantárgyakhoz, ráadásul a varázslók világában tájékozatlan, mint egy mugli, mert muglik nevelték.

e)

A kviddicsezésben tűnik ki. Számos jó tulajdonsága van: hűséges, megbízható, a dolgok végére akar járni, kitartó, találékony, bátor, szerény, tiszteltudó. Árva, és szeretné feltárni a saját múltját.

B)

a)

Párszaszájú. Erre csak Mardekár leszármazottai képesek.

b)

Csak a látszattól ítélnék, összesúgnak a háta mögött, a legnagyobb bűnnel vádolják, meg se hallgatják őt, a legrosszabb, hogy félnek tőle, magyarázkodnak neki a származásukról, csúsztatva érvelnek (utálja a muglikat, akiknél lakik).

c)

Ők szeretik, és eddig nem csalódtak benne, ezért most is hisznek neki. Jobban ismerik, emiatt a lényegét látják, nem a felszínt.

d)

Gazdagabb. Folyton áskálódik. Vezéregyéniség, nem tudja elviselni, hogy van, aki jobb, népszerűbb nála. Nyíltan rasszista.

e)

A rasszista mondatokat negatív szereplők mondják, a rasszizmust elítélőket pedig pozitív szereplők. Ezzel a technikával az olvasót az előítélet ellen hangolja.

C)

a)

Árva, mugli volt az anyja, varázsló az apja, muglik nevelték (anyja nővéréék), Voldemort megölte a szüleit, mikor ő egyéves volt. Harryt nem tudta megölni, ehelyett valamiképpen Harry győzte le őt, azóta van a sebhelye, a sötét nagyúr uralma megszűnt, de ő maga nem halt meg, valamiképp él, de nem tudni, hogyan és hol. Lehet azonban, hogy az anyja is varázsló volt? (Vörös haj, zöld

szem.) Miért akarta a Teszlek süveg a Mardekárba tenni? A kardot azonban csak Griffendél-le-származott tudja kivenni a süvegből. Csupa rejtély. Itt érdemes megjegyeznünk, hogy az angol irodalomban híresek az árvák (Dickens: Twist Oliver, Charlotte Bronte: A lowoodi árva).

b)

Denem is félvarázsló, neki az anyja varázsló, apja mugli, Denem semmirekellő bitangnak nevezi, ő is árva, árvaházban nevelkedett, amit ugyanúgy gyűlölt, mint Harry Dursleyékat, a haja neki is fekete.

c)

A Teszlek süveg döntése. Mi köze lehet neki Mardekárhoz? Fél, hogy meginogna a bizalmuk.

d)

Mert elvárnak valamit tőlük, aminek nem tudnak megfelelni.

f)

A kviddicsezésben tűnik ki. Számos jó tulajdonsága van: hűséges, megbízható, a dolgok végére akar járni, kitartó, találékony, bátor, szerény, tisztelettudó. Nagy eltérést a többiektől néhány képességében mutat, pl. kviddics, párszaszájúság, megérzi a sebe a rosszat.

REFLEKTÁLÁS

4. lépés:

A csoportfeladatok megbeszélése

15 PERC

Kiemelt képességek, készségek: a másság megértésének/elfogadásának képessége, problémaérzékenység, kauzális gondolkodás, figyelmes olvasás

Célcsoportok, differenciálás: toleranciacsoportok

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: megbeszélés

5. lépés:

Tanári összefoglaló

T/4.

32. oldal

5 PERC

Tanári instrukciók:

- A fentiekből láttuk, hogy a regény alapproblémája a másság, főképpen a származás, illetve egyéb másságok (képessegek vagy azok hiánya, anyagi helyzet) alapján való megkülönböztetés, kirekesztettség.
- A másik fő probléma ezzel kapcsolatban, hogy hogyan ismeri meg az ember a saját múltját, hogyan segít neki ez a tudás saját egyéniségének, feladatának megtalálásában, saját identitásának megtalálásában. A regénybeli bűnténysorozat kinyomozása mellett Harry a saját múltját is nyomozza, saját maga is rejtély önmaga számára.
- Aki vállalkozik, fel is olvashatja vagy kitűzheti a témafalra a munkáját.

Kiemelt készségek, képességek: a másság megértésének-elfogadásának képessége, önismeret

Célcsoportok, differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: egyéni

Módszerek, eljárások: saját gondolatok megfogalmazása

4. Írj két zárógondolatot az eddigi tapasztalatokról!

- Amit fontosnak tartok az eddig megbeszéltekből a másságról általában:
- Amit fontosnak tartok a regénnyel kapcsolatban:

JELENTÉSTEREMTÉS

6. lépés:

Harry szocializálódásának, nevelődésének helyszínei, eseményei

T/5.

33. oldal

15 PERC

Tanári instrukciók:

A prezentáció során minden csoportból néhányan válaszolnak a kérdésekre, a többiek kiegészítik.

Kiemelt készségek, képességek: szocializációs tényezők azonosítása, figyelmes olvasás, empátia, pedagógiai elvek és gyakorlat azonosítása

Célcsoport – differenciálás:

A CSOPORT: szociálisan érzékeny, illetve a családproblémában érintettebbek

B CSOPORT: átlag

C CSOPORT: akiknek az iskolai beilleszkedéssel van problémájuk

Munkaformák: csoportmunka

Módszerek, eljárások: feladatmegoldás és közzététel

5. Harry szocializálódásának, nevelődésének helyszínei, eseményei

A) A Dursley család

- Az első fejezet alapján állapítsd meg, milyen családmódellet kap Harry Dursleyéknál! Sorold fel a jellegzetességeket!
- Mennyiben készíti őt ez fel az élet megpróbáltatásaira, milyen tulajdonságokat, túlélési technikákat fejleszthet ki egy ilyen család a benne élőkben?
- Vannak-e veszélyei Harryre nézve ennek a mintának? Mik ezek?
- Miért teszik mégis Dumbledore-ék ebbe a családba, amikor árva marad?

B) A Weasley család

- Milyen családmódellet kap Harry az Odúban? Hogyan viszonyul ehhez?
- Mire készítik fel a Weasleyéknél tapasztaltak Harryt mint jövődő varázslót és mint embert?
- Harry és például Malfoyék is igen gazdagok. Weasleyék szegények. Milyen külső és belső konfliktusok forrása ez a regényben?
- Miért kell Harrynek gazdagnak lennie? (Vagyis miért így találta ki az író a figurát?)

C) Roxfort

- Harry jobban érzi magát Roxfortban (iskola, kollégium), mint otthon. Ismersz ilyen embert a környezetedben? Szerinted problematikus ez?
- Három ember egyengeti Harry sorsát a Roxfortban: McGalagony, Dumbledore és Hagrid. A családi szerepek szempontjából melyikük milyen funkcióban van Harry életében?
- Milyen formában irányítja Dumbledore Harry sorsát? Keress olyan részeket a regényben, amikor lehetőséget ad Harrynek, hogy tanácsot kérjen, de nem avatkozik bele az életébe, illetve olyan részeket, amikor konkrét tanácsokkal látja el.
- Dumbledore elég passzívnek látszik Harryvel kapcsolatban. Miért nem szereti, irányítja kicsit aktívabban (szegény árva rászorulna talán)?
- Szerinted milyen egy jó tanár? Inkább hagyja, hogy az ember maga jöjjön rá a dolgokra, vagy aktívabbnak kell lennie? Mitől függ ez?

MEGOLDÁSOK:

A)

a)

Van, akinek mindent szabad, másnak sosem lehet igaza, semmilyen érdekvényesítési technika nem működik, sztereotípiák alapján viszonyulnak egymáshoz, nincs szeretet stb. Ráadásul náluk is a származás a megkülönböztető elv.

b–c)

Nem a megpróbáltatások készítene fel a megpróbáltatásokra. Aki óvó, szerető családban nő fel, az lesz erős, nem az, akit már gyerekkorában kitesznek veszélyeknek. A teher alatt nő a pálma elve butaság. Sérülékenységet, bizalmatlanságot, sunyiságot, alattomoságot, hazugságot szülhet. Kétségtelenül önállóbb, mert magára van utalva. Féltő, hogy a szeretetet sem elfogadni, sem kimutatni nem tudja. Ha Harry csak egy kicsivel is jobb helyzetbe kerül, azt nagyon tudja értékelni.

B)

a)

Szeretik és tisztelik egymást a családtagok, nem egy gyerek van, hanem hét, Harryvel szinte úgy bánnak, mintha családtag lenne, a mama gondoskodó, büntet és jutalmaz, igazi beszélgetések vannak. Harry soha sehol nem érezte ilyen jól magát.

b)

Megismerkedik sok varázslópraktikával és azzal, hogyan vélekednek a varázslók a muglikról. Igazi családi életre készíti(het)i fel, bizalmat, szeretetet kap.

c)

A gazdagság jelezheti, hogy a varázslóhierarchián belül magasan állnak, befolyásosak, esetleg Harry szülei is azok voltak. Weasleyék szegénysége azt jelzi, hogy nekik a belső értékek fontosabbak, nem törődnek az anyagiakkal, de lehet, hogy Voldemort idején mentek tönkre. Draco és Ron között állandó konfliktusok zajlanak, és Ron testvéreinek is problémát okoz. Harry problémája viszont az, hogy gazdag.

d)

Például: hogy legalább ezt a problémát kiiktassa Harry életéből, hogy ne legyen senkinek kiszolgáltatva.

C)

a)

Probléma vele: a szocializációs folyamat során a gyerekek számára a családot nem pótolhatja az iskola.

b)

Pl.: anya, apa, fivér vagy nagynéni, nagybácsi, unokatestvér.

c–d)

A repülő autós érkezés után lehetőséget ad a magyarázatra, de Harry nem mond el mindent, pl. Dobbyt. A 12. fejezetben egyedül hagyja a szobában, ezután később fontossá váló információkat ad, majd újra kérdez, de Harry nem mond semmit. Hagrid kunyhójában mintha tudná, hogy ott vannak a fiúk, „üzen” nekik: „...csak akkor hagyom el az iskolát, ha többé senki nem lesz hűséges hozzám. Roxfortban nem maradnak magukra azok, akik segítséget kérnek.” A mű végén segít a származás rejtélyeit tisztázni, de mindig csak annyit árul el, amennyit Harry kérdez. (Ez szabály a pszichológusok szerint.) Ekkor tanácsokat, bölcsességeket is mond Harrynek.

7. lépés:

Milyen egy angol iskola/kollégium?!

8 PERC

Tanári instrukciók: A feladat a projektfeladat része (lásd: 1. modul 4. A) feladat)

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: rövid ismertető a gyűjtőmunka alapján

MEGOLDÁS:

Public school vagy boarding school: bentlakásos, egyenruhát viselnek, házakra oszlik, melyeket házvezető tanárok és diákprefektusok irányítanak, harmadévtől kezdődik a fakultáció.

Egyéb angol vonások a regényben: pl. kastély kísértetekkel, Ford Anglia 105/E, zabkását, karácsonyi pudingot, birkabecsináltat esznek; a sport kiemelt szerepe; a nevek hangzása is természetesen angolos.

8. lépés: 6. feladat

T/6.

35. oldal

2 PERC

Tanári instrukciók: Ez a feladat lehet otthoni feladat, de el is maradhat

Kiemelt készségek, képességek: emberismeret, gyors döntés etikai kérdésekben

Munkaformák: egyéni

Módszerek, eljárások: táblázat kitöltése

- 6. Készíts táblázatot a főszereplők jónak és rossznak tartott tulajdonságairól! Válassz három szereplőt Ron, Hermione, Harry, Draco, Dumbledore és Hagrid közül! Ha változnak a tulajdonságaik, azt is rögzítsd!**

NÉV	JÓ TULAJDONSÁG	ROSSZ TULAJDONSÁG

REFLEKTÁLÁS

9. lépés:

Hol tartanak a csoportok a projektmunkával?

5 PERC

Tanári instrukciók:

- Mindenkinek lehetőséget kell adni a tanórán, hogy problémájával a tanárhoz és/vagy az osztályhoz fordulhasson. Most már senki sem változtathat a vállalásán, és el kell mondania, hol tart a gyűjtőmunkában, rendszerezésben.
- Ha eddig elmaradt információ az angol iskoláról, azt most pótolni kell.

RÁHANGOLÓDÁS

10. lépés:

Jellemek, jellemváltozások, nevelődés

T/6.

35. oldal

5 PERC

Tanári instrukciók:

- A házi feladat megbeszélése és továbbgondolása a cél.
- Néhány tanuló ismerteti az általa választott szereplőről készített táblázatát. Minden fontos szereplő kerüljön szóba.
- Ha az előző feladatot elhagytuk, hagyjuk el ezt is.

Kiemelt készségek, képességek: empátia, emberismeret, szókinccs, kifejezőkészség

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: (otthoni munka) megbeszélése

JELENTÉSTEREMTÉS

11. lépés:

Jellemek, jellemváltozások, nevelődés

T/7.

36. oldal

5 PERC

Tanári instrukciók:

A nevelődési regényről mint regénytípusról beszéljünk, mondjunk néhány példát (Goethe: *Wilhelm Meister*, Thomas Mann: *A Varázshegy*, Kertész Imre: *Sorstalanság*, de még jobb, ha sok ifjúsági regényt gyűjtünk, pl. Lowry: *Az emlékek őre*).

Kiemelt készségek, képességek: empátia, emberismeret, különböző szövegkonvenciók azonosítása, szókincs, kifejezőkészség

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: feladatmegoldás

7. Jellemváltozás, nevelődés

- a) Változik-e Ron, Hermione és Draco?
- b) Miért van Dracónak két idétlen, kissé állatszerű barátja? Hogyan illik ez a jelleméhez?
- c) Változik-e Harry jelleme, emberekhez való viszonya, a világról alkotott elképzelése a mű során?
- d) Milyen állandó jellemvonásait tudod felsorolni? Vannak-e rossz tulajdonságai?
- e) Miért mondhatjuk, hogy a regény Harry nevelődési regénye is?
- f) Általában mennyit változnak a mű során a szereplők? A mesékben, akcióművekben és krimikben változnak-e a jellemek? És az általad ismert ifjúsági vagy felnőtteknek írott regényekben? Milyen irodalmi konvenciót (hagyományt) követ ebben a tekintetben a regény?

12. lépés:

Jellemtérkép Harryről

T/8.

37. oldal

20 PERC

Tanári instrukciók:

- A játék érdekessége, hogy a végén összehasonlítjuk a három csoport jellemtérképét. A prezentáció is történhet párhuzamosan.
- Kerüljön a füzetükbe is az, ami a csomagolópapíron van. Magyarázzuk el a jellemtérkép lényegét: nem csak tulajdonságok felsorolása a cél. Meg is kell indokolni a tulajdonságokat a regény szövegére támaszkodva.
- A csoportok A3-as papírra dolgoznak, amiket kítűznek/ragasztanak az óra végén a témafalra. Előtte azonban a táblára kikerülnek egymás mellé, és minden csoportból egy-egy szóvivő bemutatja a sajátjukat.

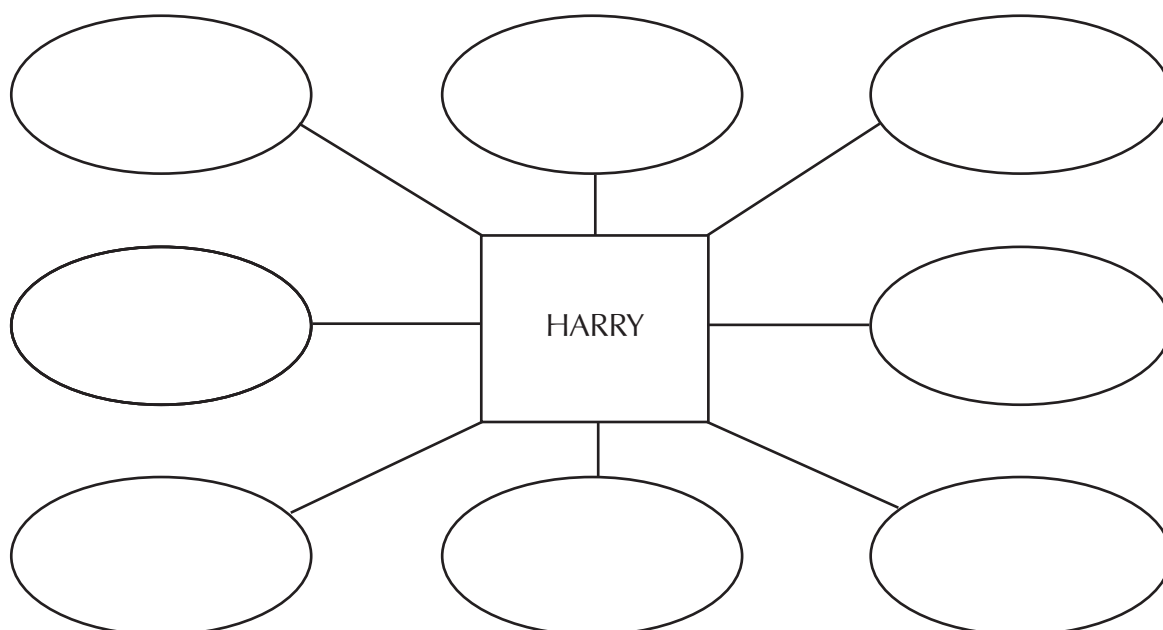
Kiemelt készségek, képességek: értő olvasás, emberismeret, érvelési képesség

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály 3 csoportban (szocializációs csoportok, toleranciacsoportok vagy heterogén csoportok)

Munkaformák: csoportmunka

Módszerek, eljárások: feladatmegoldás és jellemtérkép

Eszköz: a jellemtérkép mint grafikai szervező

8. Készítsünk Harryről jellemtérképet!

13. lépés:

Nézőpont(ok) a regényben

T/9.

37. oldal

10 PERC

Tanári instrukciók:

- Narrátor/mesélő/elbeszélő – tudatosítsuk a tanulóknak, hogy ez a három szó rokon értelmű. Mennyire szubjektív (többet tud, mint a szereplő), illetve mennyiben objektív (annyit tud, amennyit a szereplő) a mű elbeszélője a történetmesélés, illetve a jellemek, a szereplők belső világának ábrázolásában?
- Szögezzük le, jegyezzük a füzetbe, hogy az elbeszélő úgy tesz, mintha csak annyit tudna, amennyit a szereplők – ezzel biztosítva, hogy pl. Harry életéről az olvasó is akkor és annyit tud, amennyit Harry maga, illetve Harry sem tud többet, mint az olvasó. (Szemben pl. az Esti Kornél-novella elbeszélőjével, aki mindentudásának jó részét megosztja az olvasóval.) Az elbeszélő mindentudása csak utólag, „visszafelé” olvasva lesz nyilvánvalóvá; az előreutalások az első olvasáskor rejtve maradnak, véletlennek, akár lényegtelennek tűnnek (vö. lankadatlan éberség). Az elbeszélő egyértelműen elítélő állásfoglalása az előítéletről például a szereplők ábrázolásmódjából világlik ki vagy abból, ahogyan a különböző származású tanulók közt egyforma arányban vannak „jó” és „rosszak”.

Kiemelt készségek, képességek: elbeszélői nézőpont azonosítása

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: irányított beszélgetés

9. Milyen nézőpontok érvényesülnek a regényben?

- a) Vizsgáld meg az alábbi közléseket! Kinek a nézőpontjából szólal meg az elbeszélő? Aktuálisan kit ábrázol belülről és kit úgy, ahogy bárki kívülről is láthatja?
- (1) „Még soha életében nem volt ennyire magányos. A Roxfort összes csodájánál, még a kviddicsnél is jobban hiányzott neki két legjobb barátja.”
 - (2) „Mi értelme lenne kivarázsolnia magát a szobából, ha akkor büntetésből el kell hagynia Roxfortot?”
 - (3) „A Weasley fiúk ásítózva, kelletlenül kicammogtak a házból.”
 - (4) „A társaság mégis kedvesegetten tért vissza a Foltozott Üst-beli kandallóhoz.”
 - (5) „Még az is jobb lett volna, ha üvöltözni kezd” (Dumbledore).
 - (6) „A Basiliskus akaratán kívül odalökte neki a Teszlek süveget.”

- (7) „Harry és Ron leültek, és igyekeztek úgy tenni, mintha otthon éreznék magukat.”
- b) Jelöld meg, melyik állítás (mely állítások) illik (illenek) leginkább a regény elbeszélőjére? Véleményed indokold!
- (1) Mindent tud a helyzetről, és el is mondja az olvasónak.
 - (2) Harry nézőpontjából mutatja be a helyzetet, annyit tud, mint ő.
 - (3) Belehelyezkedik Harry énjébe, ismeri az érzéseit, gondolatait.
 - (4) Belehelyezkedik Ron és Hermione énjébe, ismeri az érzéseiket, gondolataikat.
 - (5) Mindent tud a helyzetről, de kevesebbet mond el.
- c) Érzékelsz-e különbséget az eddig olvasott epikus művek elbeszélői és a *Harry Potter* elbeszélőjének magatartása között? Végezz gyors összevetést pl. az Esti Kornél-novella elbeszélőjével!
- d) Hogyan értékeled ezt az elbeszélői technikát? Célravezető vagy hiányérzetet kelt?

REFLEKTÁLÁS

14. lépés: 10. feladat

T/10.

39. oldal

2 PERC

Tanári instrukciók:

A házi feladatra (T/10.) adjunk legalább három napot!

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: házi feladat kijelölése

10. Készíts átképzéletes fogalmazást egyik témában!

- a) Írd le az eseményeket vagy egy fontos részt valamelyik szereplő nézőpontjából! Törekedj arra, hogy a problémaérzékenység, a szóhasználat, az események interpretációja (megmutatása, tálalása) a szereplőre jellemző legyen!
- b) Írd meg az interaktív napló Denem által csak kevésbé idézett többi részét: Ginny és Denem levelezését!

4. KOMIKUM A REGÉNYBEN

4 óra

Korábban már sokat foglalkoztunk a nevetéssel, komikummal. Akkor olyan műveket vizsgáltunk, melyeknek a komikum egyik-másik változata a mű középpontjában áll. Bár a *Harry Potter* alapvetően nem komikus mű, mégis számos komikus jegyet találunk benne. És persze külön foglalkozunk Lockharttal, a regény egyértelműen legkomikusabb figurájával (akihez hasonló alak már szerepelt idei olvasmányaink között).

RÁHANGOLÓDÁS

1. lépés: 1. feladat

T/1. 42. oldal
5 PERC

Kiemelt készségek, képességek: előzetes tudás előhívása

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés, jegyzetelés

1. Idézzük fel!

- Mit tanultunk a komikum keletkezéséről? Mi teremthet komikus hatást? Milyen fajtái vannak a komikumnak?
- Milyen komikus részekre emlékszel a regényből! Melyek voltak a legmulatságosabbak?

JELENTÉSTEREMTÉS

2. lépés:

Aprólékosabb vizsgálat

T/2. 42. oldal
20 PERC

Tanári instrukciók:

- A csoportokat a következőképpen osszuk be:
 - Gyors felfogású, gyorsan dolgozó, intelligens osztályoknak: 2 csoportot hozunk létre, ezeken belül pármunka folyik; a csoportok 9-10 részt kapnak a táblázatból.
 - Picit lassúbb, átlagos képességű osztályokban: 3 csoportot hozunk létre, ezeken belül pármunka folyik; a csoportok 6-7 részt kapnak.

- Nagyon heterogén osztályokban: a visszakeresés, olvasás gyorsasága alapján hozzuk létre a csoportokat, értelemszerűen a lassúbbak egy csoportban párosával dolgoznak és kevesebb feladatot kapnak, a gyorsabbak többet. Így akár 4-5 csoport is lehetséges. Egy csoport legalább 3 helyzetet elemezzon!
- A tanárnak ahhoz is joga van, hogy a helyzeteket célzottan ossza el a csoportok között bármilyen pedagógiai megfontolásból: pl. egyes tanulók egyik vagy másik komikumfajta fogékonyabbak, vagy ők is kerültek már hasonló helyzetbe, vagy egyes témák valamiért érzékenyebben érinthetnek gyerekeket, amin ezért nem tudnak nevetni (pl. a csigahányós rész lehet valakinek túl undorító). Ezek az érzékenységek a tanítási folyamatban már eddig kiderülhettek.
- Áruljuk el, hogy Lockhart azért maradt ki az alábbi táblázatból, mert róla még majd külön beszélgetünk.

Kiemelt készségek, képességek: humorérzék, komikum forrásainak és fajtáinak azonosítása nagyepikai szövegben

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze csoportokra osztva

Munkaformák: csoportokban pármunka, a megbeszélésnél frontális

Módszerek, eljárások: szöveg alapján táblázat kitöltése és megbeszélése

2. Idézzétek fel a regénybeli eseményeket, képeket, jellemeket (segítenek az oldalszámok)! Mi hozza létre a komikumot ezekben az esetekben, mi a komikum forrása? A komikum melyik válfaját fedezitek fel? Minden esetben egyértelmű-e a válasz? Ha nem, mi okozta a nehézséget számotokra? Töltsétek ki a táblázatot!

KOMIKUS RÉSZ (OLDALSZÁM)	A KOMIKUM FORRÁSA	A KOMIKUM FAJTÁJA	PROBLÉMÁINK
Dobby külseje: nagy fülei a homlokát csapkodják, dülledt a szeme, viselkedése különös, pl. veri a fejét (17–20.)			
Az „Odú” név és leírása (35-től)			
Mr. Weasley lelkesedése a muglik iránt (45., 49.)			
Törpementesítés (40.)			
A rivalló működése (86–87.)			
A mandragóráról szóló tájékoztató, illetve a mandragórák viselkedése (91–92., 221.)			
Az indacus toxicusnak nő a foga (91.)			

Bimba pofonvágja a növényt (92.)			
Ron törött varázspálcája visszafelé sül el – meztelencsiga-böfögés (108–111.)			
Hagrid karamellája száját ragaszt (111., 254.)			
A karamella 3-szor szerepel (111., 201., 254.)			
Binns professzor halála (142.)			
Dursleyék karácsonyi ajándéka (201.)			
Bálint-napi törpeüzenetek (223–224.)			
Myrtle öngyilkos akar lenni (150.)			
A kimúlásnapi partin a szellemek étkezése (127.)			
Villámvarázs tanfolyam hirdetése (121–122.)			
Sir Patrick levele (118–119.)			
Mindkét helyen vendég: Harrynél Dobby, Dursleynél üzleti partner			

MEGOLDÁSOK:

KOMIKUS RÉSZ (OLDALSZÁM)	A KOMIKUM FORRÁSA	A KOMIKUM FAJTÁJA	PROBLÉMÁINK
Dobby külseje: nagy fülei a homlokát csapkodják, dülledt a szeme, viselkedése különös, pl. veri a fejét (17–20.)	<i>túlzás, torzítás</i>	<i>groteszk</i>	
Az „Odú” név és leírása (35-től)	<i>főlényérzet; írásjelhasználat, a szó stílusárnyalata</i>	<i>írónia, a Weasley család nézőpontjából önirónia</i>	

Mr. Weasley lelkesedése a muglik iránt (45., 49.)	<i>kontraszt: nem az elvárásainknak megfelelően történik valami</i>	<i>humor</i>	
Törpementesítés (40.)	<i>kontraszt</i>	<i>humor</i>	
A rivalló működése (86–87.)	<i>váratlanság, kontraszt, fölény, szelep</i>	<i>groteszk</i>	
A mandragórákról szóló tájékoztató, illetve a mandragórák viselkedése (91–92., 221.)	<i>kontraszt, fokozásos ismétlés</i>	<i>humor</i>	
Az indacus toxicusnak nő a foga (91.)	<i>kontraszt</i>	<i>humor</i>	
Bimba pofonvágja a nővényt (92.)	<i>fölény, kontraszt</i>	<i>humor</i>	
Ron törött varázspálcája visszafelé sül el – mezte-lencsiga-böfögés (108–111.)	<i>kontraszt, tabu alól szabadulás, fölény, túlzás, hiba, ésszerűtlenség</i>	<i>groteszk (undorító és nevetséges)</i>	
Hagrid karamellája száját ragaszt (111., 254.)	<i>kontraszt, túlzás</i>	<i>humor</i>	
A karamella 3-szor szerepel (111., 201., 254.)	<i>ismétlődés</i>	<i>humor</i>	
Binns professzor halála (142.)	<i>kontraszt, tabu alól szabadulás, logikai hiba, ésszerűtlenség</i>	<i>fekete humor; groteszk, irónia</i>	
Dursleyék karácsonyi ajándéka (201.)	<i>túlzás</i>	<i>szatíra</i>	
Bálint-napi törpeüzenetek (223–224.)	<i>túlzás, kontraszt</i>	<i>humor, szatíra</i>	
Myrtle öngyilkos akar lenni (150.)	<i>kontraszt, logikai hiba</i>	<i>fekete humor, groteszk</i>	
A kimúlásnapi partin a szellemek étkezése (127.)	<i>kontraszt</i>	<i>fekete humor</i>	
Villámvarázs tanfolyam hirdetése (121–122.)	<i>kontraszt, fölény, szelep</i>	<i>irónia</i>	
Sir Patrick levele (118–119.)	<i>nyelvi forrás: hapax legomenonok</i>	<i>fekete humor</i>	
Mindkét helyen vendég: Harrynél Dobby, Dursley-nél üzleti partner	<i>párhuzamos szituációk: minden másként történik, mint szabadna: szabályszegés, szelep, fölény</i>	<i>humor az egyik, irónia a másik oldalon – helyzetkomikum</i>	

3. lépés:

Nyelvi komikum, komikus mondatok a műben

T/3.

44. oldal

10 PERC

Kiemelt készségek, képességek: nyelvi komikum azonosítása

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés, jegyzetelés

3. Ki mondja? Komikusnak találsz az alábbi mondatokat? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?

IDÉZET	KI MONDJA?	MIÉRT KOMIKUS/ MIÉRT NEM?
„Ahhoz képest, hogy alacsony, kövérkés, jószágos arcú asszonyság volt, most a megszólalásig hasonlított egy felbőszült, kardfogú tigrisre.”		
„Virágmintás köténye zsebéből varázspálca kandikált elő.”		
„...a szennyes edények halk csörömpöléssel tisztogatni kezdték magukat.”		
„... mi történik, ha az ember Filibuster-csillagszórót etet egy szalamandrával.”		
„Az állat most békésen füstölgött az asztalon...”		
„Drága barátaim – szólt gyászos hangon a kísértet – ... nagy öröm számomra, hogy eljöttetek.”		
„Hisztis Myrtle meghittén zokogott a fülkájében.”		
„A motor felpörgött, s az autó árkon-pókon keresztül elrobogott...”		
„Mint friss, főtt varangy, a szemé oly zöld...”		

„Aztán megint rám jött a bőföggés, és összecsigáztam az »Önzetlenül az Iskoláért« különdíjat.”		
„Frics tésztás arca”		
„Egy centi bőr és ín tartja a helyén a fejemet... Sir Rendesen Lefejezett-Podmore-nak mégse vagyok elég jó!”		
„Dumbledore az ünnep fényét emelendő leszerződttetett egy csontváz tánccsoportot.”		
„Vigyázzatok, nehogy átmenjetekek valakin!”		
„A csapatot vezető daliás kísértet, aki eddig a hóna alatt tartotta szakállas fejét, ... a magasba emelte a kobakot, hogy át tudja tekinteni a tömeget.”		
„Nick! [...] Hogy vagy, öregem? Fityeg még a kobakod?”		

MEGOLDÁSOK:

IDÉZET	KI MONDJA?	MÍÉRT KOMIKUS / MÍÉRT NEM?
„Ahhoz képest, hogy alacsony, kövérkés, jóságos arcú asszonyság volt, most a megszólalásig hasonlított egy felbőszült, kardfogú tigrisre.”	elbeszélő mondja Mrs. Weasleyről	kontraszt
„Virágmintás köténye zsebéből varázspálca kandikált elő.”	elbeszélő mondja Mrs. Weasleyről	kontraszt
„...a szennyes edények halk csörömpöléssel tisztogatni kezdték magukat.”	elbeszélő	kontraszt
„... mi történik, ha az ember Filibus-ter-csillagszórót etet egy szalamandrával.”	elbeszélő	kontraszt
„Az állat most békésen füstölgött az asztalon...”	elbeszélő	kontraszt
„Drága barátaim – szólt gyászos hangon a kísértet – ... nagy öröm számomra, hogy eljöttetek.”	Nick	gyászos, ugyanakkor örömteli kontrasztja
„Hisztis Myrtle meghitten zokogott a fülkájében.”	elbeszélő	meghitt és zokog, nem illik össze

„A motor felpörgött, s az autó árkon-pókon keresztül elrobogott...”	elbeszélő	szójáték, az árkon-bokron kifejezésre utal, de itt pókokon mennek
„Mint friss, főtt varangy, a szeme oly zöld...”	a törpe éneklő Harrynek	különös szerelmi vallomás, váratlanság, kontraszt; a helyzet is komikus, mert a törpék alkalmatlanok erre a feladatra: mogorvák
„Aztán megint rám jött a bőfögés, és összecsigáztam az »Önzetlenül az Iskoláért« különdíjat.”	Ron	az összecsigáztam szó is komikus, mert szokatlan; tabu megsértése (hogy hová hányt)
„Frics tészta arca”	elbeszélő	tészta arca helyett szokatlan
„Egy centi bőr és ín tartja a helyén a fejemet... Sir Rendesen Lefejezett-Podmore-nak mégse vagyok elég jó!”	Nick	a név is váratlan, illetve hibának minősül az, amiről nem gondolnánk
„Dumbledore az ünnep fényét emelendő leszerződött egy csontváz tánccsoportot.”	elbeszélő	fekete humor
„Vigyázzatok, nehogy átmenjete valakin!”	Ron	képtelenségnek tűnik, pedig nem az
„A csapatot vezető daliás kísértet, aki eddig a hó alatt tartotta szakállas fejét, ... a magasba emelte a kobakot, hogy át tudja tekinteni a tömeget.”	elbeszélő	váratlan, hiba, kontraszt
„Nick! [...] Hogy vagy, öregem? Fityeg még a kobakod?”	Patrick	a „hogy ityeg a fityeg” frazeologizmusra játszik rá, a fityeg szó stílusárnyalata amúgy is komikus

4. lépés:

A komikum és a feszültség

T/4.

45. oldal

10 PERC

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés

4. Komikum és feszültség

- Vizsgáljuk meg azt a helyzetet, amelyben „A motor felpörgött, s az autó árkon-pókon keresztül elrobogott...” mondat elhangzik. Milyen a helyzet? Miért kell ide ez a komikus mondat?
- „Az egész kimúlásnapi parti meglehetősen komikus.” Hol található a regényben ez a rész, milyen események előzik meg és mi következik utána?
- Mit gondoltok, hogyan függenek össze a komikus és a feszült helyzetek, mondatok? Mire szolgálhat a regény egészén belül a komikum azonkívül, hogy jól szórakozunk?

MEGOLDÁSOK:

- Életveszélyben vannak a fiúk, Ron és Harry. A mondat feszültségoldó: egy ilyen mondat után nem történhet tragédia.
- A Fricsszel való konfliktus után és az első merénylet előtt közvetlenül.
- Figyelemelterelő szerep, hogy még nagyobb legyen a döbbenet, még nagyobbat „szóljon”; feszültségoldó, jelentéktelenítő szerep; a kontraszthatás kihasználása mindkét esetben.

5. lépés:

Házi feladat

T/5.

45. oldal

2 PERC

Tanári instrukciók: vagy az a), vagy a b) feladatot oldják meg a tanulók

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: egyéni, otthoni

Módszerek, eljárások: gyűjtés következő órára

5. Lockhart: komikum és feszültség

- Komikum és feszültség erősen összefügg Lockhart színre lépéseikor. Gyűjts ilyen jeleneteket!
- Hogyan jellemzi az elbeszélő Lockhartot? Inkább úgy, hogy elmondja a tulajdonságait vagy más módon? Írj néhány külső és belső tulajdonságot!

6. lépés:

Lockhart külseje és személyisége

T/6. 46. oldal
10 PERC

Tanári instrukciók:

- A diákok felsorolják, amit otthon gyűjtöttek, a többiek jegyzik azt, ami náluk nem szerepel.
- A tanár úgy irányítsa a beszélgetést, hogy lehetőleg a cselekmény időrendjében haladva táruljanak fel Lockhart tulajdonságai.
- Nyilván az is végigkíséri a feldolgozást, hogy egy komikus figuráról van szó. Ha végigértünk a szövegen, de nem hangzott el néhány fontos információ, akkor a tanár tegyen fel kérdéseket.

Kiemelt készségek, képességek: empátia, emberismeret, figyelmes olvasás, önálló véleményalkotás, anyanyelvi kompetencia, formaérzékenység

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális irányított beszélgetés a házi feladatok segítségével

6. Lockhart kívülről és belülről

- Mielőtt megjelenne a regényben, már tudunk Lockhartról. Ki és hogyan beszél róla?
- Mikor és hol jelenik meg először? Milyen benyomást kelt az olvasóban? Miért?
- Milyen színű talárijai vannak? Miért furcsa ez az öltözködési stílus Roxfortban?
- Soroljuk fel egyéb külső tulajdonságait!
- Milyen szokásait, jellemző mondatait, nevetséges baklövéseit ismerjük meg?
- Milyen művei vannak, ezek milyen arányban szerepelnek a megvásárolandó tankönyvek között?
- Hogyan viselkedik a leleplezése után?
- Miképpen fricskázza meg az író Lockhart magyarázatában a média világát?
- Hogyan jellemeznéd a regény egészét ismerve Lockhartot? Írjunk tulajdonságlistát!
- Milyen eszközökkel jellemzi az elbeszélő?
- Miért, mitől komikus figura?

MEGOLDÁSOK:

a) és f)

Mrs. Weasley mondja (39.): „Csodálatos ember... úgy ismeri a kártevőket, mint a tenyerét. – A törpementesítés előtt. Később (46.) a kötelező olvasmányok listáját ismerjük meg: a 8 könyv közül hetet Lockhart írt, feltételezés: az új tanár biztos Lockhart-rajongó és nő. Kiderül, hogy drágák a könyvei. Dedikálni fog (59.). Önéletrajzi műve címe is rossz fényt vet rá, sejteni lehet, hogy öntelt, önimádó: Egy elbűvölő ember (szójáték is).

b)

Képeit, majd őt látjuk (60.): mint egy hollywoodi sztár, minden tökéletes rajta, sőt giccses, nyálas, színpadiasan ráz kezét Harryvel, fontos számára, hogy Harryvel a címlapra kerül. Még a fotói is sztárként viselkednek, a műben többször visszatérnek, mindig cicomázzák magukat. Ekkor jelenti be, hogy tanítani fog Roxfortban.

c)

Nefelejcskék (jól megy a szeméhez), akvamarinkék, türkizkék, szilvakék, rikító rózsaszín. Mindenkinnek fekete talárja van, illetve a házak színei is mások. Túl feltűnő, magamutogató, kirívó abban a környezetben.

d)

Göndör, szőke fürtök; fontos számára, hogy néz ki; akkor is kilátszanak a fogai, amikor nem beszél (89.).

e)

Azt feltételezi Harryről, hogy feltűnési vágyból repült Roxfortba; alig várja, hogy írjanak róla; saját tetteihez képest leszólja, kicsinyelli, amit Harry Tudodkivel csinált („az a kis ügyed”); sokszor kacsint, megtudjuk, hogy mindig több tucat aláírt fotó van nála, hogy osztogathassa. 1. óráján elmondja, hogy milyen címek, kitüntetések birtokosa (97.). A kérdései nem a tananyagról, hanem saját magáról szólnak: 3 oldalon keresztül 54 kérdés. Minden mondata önmagáról szól. A szülinapi ajándék: az egyik vágy hitelteleníti, ironizálja a másikat – világbéke vagy egy üveg whisky (98.); titkos vágyálma ugyanilyen: a gonoszt kiirtani a világból és hajápoló főzetet piacra dobni – ezeket így nem említhetjük egy mondatban, egyenrangúként megjelenítve. Teljesen rossz tanár, mielőtt bármit tanítana, a tanulókra szabadítja a tündérmanókat, varázsigéje csütörtököt mond, elbújik ahelyett, hogy megoldaná a helyzetet, majd kimenekül. Szobáját saját fotói díszítik, amiket alá is írt magának – ez az önimádat túlzása, közben arról beszél Harrynek, hogy a szerénység a legfőbb erény. Az első büntény alkalmával is csak magáról cseverészik, de azt sem képes megállapítani, hogy a macska nem halt meg. A tanítás helyett saját könyvéből olvas fel, illetve Harryt megalázva eljátssza a jeleneteket. Engedélyt ad egy veszélyes könyv kölcsönzésére, mert akkor is a hiúságával foglalkozik. A kviddicshez is jobban ért, mesteredzést ajánl Harrynek. Rossz varázsló: Harry karjából eltünteti a csontokat. Soha semmilyen hibáját nem ismeri el, elpárolog a helyszínről, nem tesz jóvá semmit. (Látszólag jó szándékú, segítőkész, de gyanúsán sok bajt csinál. Vagy teljesen gyagyás, ahogy Ron gondolja, vagy vaj van a fején.) A párbajszakkörön Pitont a segédeként mutatja be, de felsül a párbajozáskor (kiderül, hogy nem természetes göndör, hanem ondolálva van, már korábban kiderül, hogy a fotói hajcsavarókkal alszanak), úgy állítja be a vereségét, mintha szándékosan hagyta volna érvényesülni a bűbájt, hogy a gyerekek tanuljanak belőle. Malfoy és Harry párbajakor is csak kiabál, de Piton véget vet a bajnak. Az ellenséges átkot nem tanítja meg kivédeni, ügyetlenkedik. A kígyót felröpíti, nem eltünteti: veszélyes a diákokra. (Mégsem távolítják

el, vajon miért?) Mikor Hagridot letartóztatják, mindenki komor, ő sugárzik, biztos benne, hogy elfogták a tettet. (Tényleg ennyire gyagyás?) Bimba professzort is kioktatja. A tanárok utálják és undorodnak tőle, ő nem veszi ezt észre (274.). Kiderül, hogy korábban szabad kezet akart szörnyűgyben. Amikor rábízzák, keresse meg Ginnyt, el akar szökni: gyáva, felelőtlen, csak a szája jár. McGalagony mondatából tudható, hogy sejti, Lockhart elszökik: „Vele se lesz több gondunk.”

g)

Nevetségesen magyarázkodik, végig csak a saját élete és látszatának fenntartása fontos neki, nem érdekli, hogy segítsen, gyáva, alattomos. Itt már szélhámosnak nevezi Ron.

h)

Azzal magyarázza a csalását, hogy rosszul mutatna a címlapon egy csúnya, öreg varázsló, nem érdekelné az embereket – azaz az eladhatóság számít és a külső csillogás, nem a valódi értékek, úgy is néz ki és úgy viselkedik, mint egy filmsztár, jó a médiakapcsolata, voltaképpen tehetségtelen, üres fickó, de jól eladható, ugyanolyan megcsinált, mint egyes megcsinált sztárok.

i)

Írjunk!

j)

Eszköz: közvetett jellemzés a fotóival; elbeszélő jellemzi; Ron, illetve a fiúk beszélnek róla; cselekedeteivel, mondataival, a tanárok hozzá való viszonyával (az előzőekben mindre van példa).

k)

Főként a túlzás eszközét alkalmazza az író: túl öntelt, túl ügyetlen, túl öntudatlan a helyzetekben, túl gyáva; a komikum forrása a jellemhiba. Az össze nem illés, kontraszt eszköze: környezete kinézete és az ő külseje, környezete és az ő beszédmódja, illetve szavai és tettei között ellentét van. Ezek miatt bosszantó, néha veszélyes és nevetséges, lehet mondani, hogy emiatt enyhén groteszk az ábrázolás, illetve amikor teljesen elutasítjuk, szatírává válik.

7. lépés:

Lockhart és Harry viszonya

T/7–8.

48–49. oldal

10 PERC

Tanári instrukciók:

- A bevezető közlések, kérdések után éljük át és belső hangok segítségével fogalmazzuk meg Harry és Lockhart egymáshoz való viszonyát és azt is, mit gondolhatnak erről a többiek. Az elbeszélő szándékait is képzeljük el.
- T/8. – választható feladat
- A játék: két tanuló olvassa a szöveget (az elbeszélő és Lockhart szerepében), és még 3 szereplőre van szükség (Harry, egy vele szimpatizáló osztálytárs, pl. Ron, egy Lockhart-rajongó osztálytárs).

A szereplők középre ülnek, az osztály többi tagja körülöttük. A két felolvasó olvassa a szöveget, a jelölt részeknél megállnak. Bárkinek joga van a négy szereplő, illetve az elbeszélő mögé állva annak szemszögéből (nyelvtani szempontból is) kimondani, hogy szerinte mire gondol (a szereplők/felolvasók is mondhatják). Kézfeltartással jelzi, aki mondani akar valamit. Egy-egy megálláskor hallgassunk és beszéljünk meg több változatot is!

- Ha még soha nem játszottuk a játékot, és nem akar elindulni, akkor egy-egy megszólalás erejéig a tanár is beállhat segítségképpen, de csak az elején.

Kiemelt készségek, képességek: empátia, fantázia, véleményalkotási és -változtatási képesség, rugalmasság

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: csoportos

Módszerek, eljárások: feladatmegoldás, belső hangok, reflektálás, játék

Eszköz: a regény részlete 2 példányban

7. Lockhart és Harry

- Hány közös jelenete van Harrynek és Lockhartnak? Melyek ezek?
- Hogyan viszonyul Harry Lockharthoz?
- Hogyan viszonyul Lockhart Harryhez?

8. Játsszátok el az alábbi jelenetet! A csillaggal (*) jelölt helyeken álljatok meg a felolvasásban! A jelenet után fogalmazzátok meg, módosította-e a játék elgondolásaitokat Lockhart és Harry viszonyáról! Jegyvezétek le azokat a hangokat, amelyek új, fontos szemponttal egészítették ki, vagy esetleg megváltoztatták véleményeteket!

ELBESZÉLŐ: „Harrynek az egyik sötét varázslatok kivédése órán egy vérfarkas szerepében kellett kiállnia a osztály elé. Ha nem lett volna jó oka rá, hogy Lockhart kedvében járjon, biztos nem vállalta volna a feladatot.”*

LOCKHART: „Üvölts szépen, Harry (itt a Harryt játszó gyerek üvöltsön), igen, így jó... akkor lecsaptam rá, nagyjából így, a földre löktem, és az egyik kezemmel leszorítottam...” *

„... a másikkal a torkának szegeztem a pálcámat, aztán összeszedtem a maradék erőmet, és elvégeztem rajta egy nagyon bonyolult varázslatot, a Homorphus-bűbájt...” *

„...erre ő panaszosan felvonyított – halljuk, Harry... panaszosabban... jó” (Harry vonyít)*

„... aztán eltűnt a bundája, visszahúzódtak a karmai, és emberré változott. Egyszerű, mégis hatékony akció volt – s azóta még egy falu emleget úgy, mint a hőst, aki véget vetett a havi rendszerességgel bekövetkező vérfarkastámadásoknak.” *

ELBESZÉLŐ: „Ekkor megszólalt a csengő. Lockhart feltápászkodott a padlóról.” *

MEGOLDÁSOK:

7.

a)

Viszonylag sok közös jelenetük van, pl. sokkal több, mint bármelyik másik tanárral! Könyvesbolt, fotózás, válaszolás a rajongói levelekre (Harry büntetőmunkája), az 1. óra, kviddicsmeccs eleje és vége, vérfarkasos óra, amikor a könyvtári engedélyt kapják, párbajszakkör, a folyosón egyedül hagyja őket, pedig nem szabad, a végén a szobájában, majd a Kamrában, illetve Dumbledore szobájában.

b)

Harry irtózik a feltűnéstől, idegenkedik Lockhart stílusától, nehezen viseli el, de a jó szándékában megbízik, ezért is fordul a végén hozzá. Harry tiszteli tanárait, meg sem fordul a fejében, hogy Lockhart csaló. Ron másként vélekedik.

c)

Lockhart halálosan féltékeny Harryre, mert sikeres, a regény végére érve érthetjük meg, hogy az is bánthatja, hogy Harry tényleg maga csinálta, amit csinált, szemben vele. Érti tehetségtelenségét, ezt kompenzálja a könyveivel és a hengegésével. A rivalizálás miatt alázza meg Harryt a vérfarkasos jelenetben.

T/8.

A szövegben a csillag (*) jelöli a megállásokat.

ELBESZÉLŐ: „Harrynek az egyik sötét varázslatok kivédése órán egy vérfarkas szerepében kellett kiállnia a osztály elé. Ha nem lett volna jó oka rá, hogy Lockhart kedvében járjon, biztos nem vállalta volna a feladatot.”* (MIT GONDOL HARRY ÉS LOCKHART – VAGYIS AZ EGYIK MIÉRT VÁLLALJA, A MÁSIK MIÉRT ÉPP EZT A SZEMLÉLTETÉST HASZNÁLJA?)

LOCKHART: „Üvölts szépen, Harry (ITT A HARRYT JÁTSZÓ GYEREK ÜVÖLTSÖN), igen, így jó... akkor lecsaptam rá, nagyjából így, a földre löktem, és az egyik kezemmel leszorítottam...” *

„... a másikkal a torkának szegeztem a pálcámat, aztán összeszedtem a maradék erőmet, és elvégeztem rajta egy nagyon bonyolult varázslatot, a Homorphus-bűbájt...” *

„...erre ő panaszosan felvonyított – halljuk, Harry... panaszosabban... jó” (HARRY VONYÍT)*

„...aztán eltűnt a bundája, visszahúzódtak a karmai, és emberré változott. Egyszerű, mégis hatékony akció volt – s azóta még egy falu emleget úgy, mint a hőst, aki véget vetett a havi rendszerességgel bekövetkező vérfarkastámadásoknak.” *

ELBESZÉLŐ: „Ekkor megszólalt a csengő. Lockhart feltápaszkodott a padlóról.” *

8. lépés:

Lockhart mint kulcsfigura?

T/9.

49. oldal

8 PERC

Tanári instrukciók:

A mesék segítő figurájához hasonlító Lockhart Dobbyhoz is hasonlít, mindketten segíteni akarnak, de inkább ártnak. Mégis van különbség köztük. Olyan sokszor van rosszkor rossz helyen Lockhart, hogy gyanakodni kezdünk.

Kiemelt készségek, képességek: lényegkiemelő képesség

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés kérdések segítségével

9. Lockhart mint kulcsfigura?

- a) Általában mikor lép színre Lockhart?
- b) Miért kerülhetett be a regénybe ez a figura? Milyen szerepe van dramaturgiai (cselekményvezetési) szempontból a Harryről alkotott közvélekedés kialakításában (Harry lejárataiban), illetve abban, hogyan formálódik Harry értékrendje?
- c) Miért éppen egy ilyen komikus figura alkalmas erre a szerepre?
- d) Milyen rejtélyek veszik körül az alakját?
 - (1) Hogyan kerülhetett egy ilyen alak Roxfortba tanárnak?
 - (2) Miért éppen akkor ilyen pancser a „sötét varázslatok kivédése” tanára, amikor a legnagyobb szükség volna kivédeni a sötét varázslatokat? Ne felejtse el, hogy a felügyelőbizottság tagja Lucius Malfoy!
 - (3) Hol van Lockhart szobája?
- e) A regény Lockharttal kapcsolatban sok kérdést nyitva hagy. Lockhart neve rossz angol helyesírással (ez is a pancserségre utalhat) a zár és a szív szavakat tartalmazza. Mire lehet ebből következtetni?

MEGOLDÁSOK:

a)

A könyvesbolti jelenetben a Malfoy és a Weasley család konfliktusa közben, illetve előtt jelenik meg. Harry a nála töltött büntetómunka végén hallja először a hangokat, a kviddicsmeccs a megvadult gurkóval izgalmas: nem tudjuk, mi köze ennek a hangokhoz; a vérfarkasos órán múlik, megkapják-e az engedélyt; a párbajszakkörön derül ki, hogy Harry tud párszaszól; amikor a fiúk tudják, hogy a tettes szabadon van, és nem Hagrid a tettes, akkor magukra hagyja őket, közvetlenül ez után jönnek rá szinte mindenre. Tehát amikor valami fontos jelenet van, illetve lesz, akkor az író beiktatja Lockhartot.

b)

Pl. ha nem varázsolja ki a csontokat Harry karjából, akkor nem kell ott aludnia a gyengélkedőn, és nem hallgathatta volna ki Dumbledore-ék beszélgetését, ha nem szervezi a párbajszakkört, nem derült volna ki Harry képessége. Fontos dramaturgiai szerepe van; Harry ellen hangolja a közvéleményt azzal, hogy magához hasonlónak állítja be, pl. fotózás; minden jelentéktelenné és kicsinyessé válik, amit Lockhart képvisel, még inkább a belső értékekre hívja fel a figyelmet, és arra, hogy a látszat csal. Harry ellen is sokszor szól a látszat a regényben.

c)

Mert a nagyjelenetek előtt beiktatott komikum még jobban kiemeli a jelenet feszültségét, súlyosságát a kontraszt által; mert egy komikus tükörben szemlélve a saját gyarlóságainkkal is inkább szembenézünk.

d)

Gyanakszunk, hogy Lucius keze van a dologban, hogy épp egy ilyen alak lesz a tanár. Ez a tantárgy neuralgikus pont Roxfortban, a következő és előző részben is ez a tanár a problémás. Lockhart szobája van a legközelebb Myrtle mosdójához (135.) – gyanús.

e)

A valódi énje zárva van előttünk, nem tudjuk kiismerni, csak a felszínt látjuk; nincs mélysége, felszínes ember.

REFLEKTÁLÁS

9. lépés:

Lockhart és Pyrgopolinices

T/10.

50. oldal

15 PERC

Tanári instrukciók:

- A megbeszélés során mindenképpen beszéljünk arról, hogy mindketten mások hőstetteivel dicsekszenek, és különösen érzékenyek a megjelenésükre (mert/noha férfiak). Komikus megjelenítésük eltér (Lockhartról csak lassan derül ki az, ami a hetvenkedő katonáról azonnal, így neki hívei is akadnak egy ideig, tehát lelepleződésről csak Lockhart esetében beszélhetünk), de a túlzás

mindkét szereplő esetében az egyik legfőbb ábrázolási, megjelenítési eszköz. Másként reagálnak arra, amikor kiderül, hogy hengegésük áldozatai lettek.

- Lehet házi feladat, ha a következő órán a 0. lépést komolyan végigvesszük.

Kiemelt készségek, képességek: szintetizálás, összehasonlítás

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze csoportokra bontva

A CSOPORT: külső jegyekre figyelők

B CSOPORT: mélyebb hasonlóságot átlátók

Munkaformák: képesség szerint kialakított csoportokban, majd frontális

Módszerek, eljárások: összehasonlítás, megbeszélés

10. Lockhart sok szempontból hasonlít Pyrgopoliniceshez, a hetvenkedő katonához.

- Miben hasonlít a két figura külseje, viselkedése? Hogyan viszonyulnak hozzájuk mások?
- Mi a két szereplő helye az egész műben? Melyikük hogyan lepleződik le, válik egyértelműen komikussá? Mit gondolnak önmagukról a mű elején és végén?

5. A FILM ÉS A REGÉNY ÖSSZEHASONLÍTÁSA

2 óra

0. lépés:

Pyrgo és Lockhart

20 PERC

Tanári instrukciók:

- A 4. modul 10. feladatának megbeszélése, ha házi feladat volt, illetve nem maradt elég idő a megbeszélésre.
- A regény és a film összevetésének csak akkor van értelme, ha mindenki látta a 2. kötetből készült filmet. Javasoljuk az órán kívüli, de közös filmnézést.

1. lépés: 1. feladat

T/1.

52. oldal

25 PERC

Kiemelt készségek, képességek: emlékezet, verbális és vizuális jegyek szétválasztása

Célcsoport – differenciálás: 3-4-5 fős csoportok

Munkaformák: csoportmunka

Módszerek, eljárások: közös megbeszélés

1. Láttam vagy olvastam?

a) Töltsétek ki a táblázatot! Írjatok X-et a megfelelő helyre!

JELENETEK, SZEREPLŐK, EGYÉB INFORMÁCIÓK	CSAK A FILMBEN	CSAK A KÖNYVBEN	MIND-KETTŐBEN, DE MÁSKÉNT
Dudley ősszel kollégiumba megy			
Harry elmeséli Vernon bácsinak, hogy nem kapott levelet a barátaitól			

Harry fényképalbumot nézeget az elején			
Néz a sөvény			
A pudingtorta a vendég fejére esik			
Harry figyelmeztető levelet kap a minisztériumból			
Vernon bácsi kipottyan az ablakon			
Errol nekimegy az ablaknak			
Törpementesítés Weasleyéknél			
Párbeszéd a könyvesboltban Lucius és Arthur között			
Az Odúban magától köt a kötőtű			
A falóra mutatói			
Az elindulás			
Harry útközben majdnem kiesik a kocsiból			
Rivalló			
Frics fogadja őket Roxfortban			
Binns professzor			
Kimúlásnap parti			
Bálint-napi törpeüzenetek			
Önzetlenül az Iskoláért díj Tom Denemnek			
Ron büntetőfeladata			
Kvibliprobléma			
Penelope Clearwater			
Deradír			
A Reggeli Próféta cikke A. Weasleyről			
Ginny szándéka, hogy vallomást tegyen			
Lockhart ruhái			
Pókos jelenet			
Párbajszakkör			
A Basiliskus kivégzése			
Lovas szánkóval mennek a diákok hazafelé a téli szünet elején			

b)

Gyűjtsetek még ilyeneket, egészítsétek ki a táblázatot! Rengeteg kisebb-nagyobb eltérést lehet találni, összpontosítsatok azokra, amelyeket fontosabbnak ítélték! A mi példáink között több jelentéktelen van.

JELENETEK, SZEREPLŐK, EGYÉB INFORMÁCIÓK	CSAK A FILMBEN	CSAK A KÖNYVBEN	MIND-KETTŐBEN, DE MÁSKÉNT
Dudley ősszel kollégiumba megy			
Harry elmeséli Vernon bácsinak, hogy nem kapott levelet a barátaitól			

- c) Mik a kihagyhatatlan részek? Miért?
- d) Mely jelenetek maradhattak ki a filmből, és miért lehetett őket kihagyni?
- e) Miért van a filmben máshogyan néhány jelenet? Több indokot is találjatok!
- f) Ti mit csináltatok volna másképpen a filmben?

MEGOLDÁSOK:

a)

JELENETEK, SZEREPLŐK, EGYÉB INFORMÁCIÓK	CSAK A FILMBEN	CSAK A KÖNYVBEN	MIND-KETTŐBEN, DE MÁSKÉNT
Dudley ősszel kollégiumba megy		X	
Harry elmeséli Vernon bácsinak, hogy nem kapott levelet a barátaitól	X		
Harry fényképalbumot nézeget az elején	X		
Néz a sövény		X	
A pudingtorta a vendég fejére esik	X		
Harry figyelmeztető levelet kap a minisztériumból		X	
Vernon bácsi kipottyant az ablakon	X		
Errol nekimegy az ablaknak	X		
Törpementesítés Weasleyéknél		X	
Párbeszéd a könyvesboltban Lucius és Arthur között			X
Az Odúban magától köt a kötőtű	X		
A falóra mutatói			X
Az elindulás		X	
Harry útközben majdnem kiesik a kocsiból			X
Rivalló – a regényben előbb van és elég			X
Frics fogadja őket Roxfortban	X		
Binns professzor		X	

Kimúlásnap parti		X	
Bálint-napi törpeüzenetek		X	
Önzetlenül az Iskoláért díj Tom Denemnek		X	
Ron büntetőfeladata		X	
Kvibliprobléma		X	
Penelope Clearwater		X	
Deradír		X	
A Reggeli Próféta cikke A. Weasleyről		X	
Ginny szándéka, hogy vallomást tegyen		X	
Lockhart ruhái – a regényben kékebbek+rózsaszín			X
Pókos jelenet – a filmben hosszabb, izgalmasabb			X
Párbajszakkör – a páros jelenet nincs a filmben			X
A Basiliskus kivégzése – a filmben üldözős			X
Lovas szánkóval mennek a diákok hazafelé a téli szünet elején	X		

Még sok eltérés van.

d)

Mert a fő cselekmény kibontható nélkülük, pl. törpementesítés, törpeüzenetek, kimúlásnap parti. Túl hosszú lenne a film. Így viszont nem annyira komikus.

e)

Akciósabb lett a film a megváltoztatott jelenetektől, pl. Harry majdnem kiesik az autóból, pókos jelenet, illetve több látványelem került bele, pl. Vernon bácsi esése, pudingesés, az Odú tárgyai.

REFLEKTÁLÁS

2. lépés: 2. feladat

T/2.

54. oldal

7–8 PERC

Kiemelt készségek, képességek: szintetizáló képesség, önálló véleményalkotás, fogalmazási készség

Célcsoport – differenciálás: az osztály egésze

Munkaformák: egyéni

Módszerek, eljárások: zárónyilatkozat

2. Írj záró szöveget! Válassz az alábbi mondatkezdetek közül! Többet is választhatsz. Ha papírra írod, névvel vagy akár név nélkül is kitűzheted szövegedet a témafalra.

- (1) A megbeszélés alatt/után megváltozott a véleményem a regényről, mert ...
- (2) A megbeszélés nem változtatta meg a véleményemet a regényről, mert ...
- (3) Számomra ennek a regénynek a legfontosabb problémája ...
- (4) Nekem az tetszik a legjobban ebben a regényben, ...
- (5) Nekem a megbeszélés során az volt a legnagyobb élményem, ...
- (6) Megtudtam új dolgokat a megbeszélés során, például ...

3. lépés:

A projektfeladatok bemutatása I.

7–8 PERC

Tanári instrukciók:

- A csoportok számától és a teljesített munka nagyságától függ, mennyi időt szánunk egy csoportnak.
- Ügyeljünk arra, hogy a következő órával együtt összesen kb. 50 percünk van, hogy minden csoport bemutassa a munkáját. Persze a lapokból pl. tárlat készíthető, így több idejük lesz egymásét olvasgatni. A prezentációnál a következő elemeknek kell elhangozniuk:
 - Melyik feladatot választotta a csoport és miért?
 - Kikből áll a csoport, miért?
 - Milyen munkamódszerekkel dolgoztak?
 - Mutassák be a végeredményt, olvassanak fel részeket, reklámozzák a saját anyagukat!

Kiemelt készségek, képességek: kreativitás, együttes munkára való képesség, szisztematikus gondolkodás, kezűgyesség, fogalmazási készség

4. lépés:

A projektfeladatok bemutatása II.

42–43 PERC

Tanári instrukciók:

Az előző órai instrukciók alapján folytatódik a projektek bemutatása. Ha marad idő, kötetlen keretek között nézegetjük együtt a témafalat, a projektfeladatokat az óra végén.

KIEGÉSZÍTŐ FELADATOK, AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK

Tanári instrukciók:

- A következő tartalékfeladatokat bármelyik órán elővehetjük, akár azért, mert a modul többi feladatával gyorsabban végeztünk, akár azért, mert a regény feldolgozása közben szükségét látjuk valamelyik tartalékfeladat elvégzésének.
- A feladatok megoldásához nem adunk meg javasolt időkeretet, a feldolgozásra fordított időt a tanár saját belátása szerint határozhatja meg.

1. feladat

Varázskvíz

T/1.

58. oldal

1. A sor végi rubrikába írjátok be a szerintetek helyes válasz betűjelét!

	KÉRDÉS	A	B	C	MEG-OLDÁS
1.	Mit tanít Binns professzor?	mágiatörténetet	a Roxfort történetét	bűbájtant	
2.	Hol beszélt Harry kígyóul?	a hálóban	a párbajszak-körön	a folyosón	
3.	Mi nem kell a százfűléfőzet-hez?	pióca	disznópázsit	kutyabenge	
4.	Melyik könyv nem Ron mamájáé?	Bűvöljünk becsináltat!	Suhintott levelek	Süteménymágia	
5.	Melyik a legkisebb?	gurkó	cikesz	kvaff	
6.	Miért jönnek folyton vissza a törpekártevők?	hűségeselek	hívják őket	ostobák	
7.	Melyik Harry seprűmárkája?	Nimbusz kétezeres	Jólsep-R	Hullócsillag	
8.	Milyen szaga van a százfűléfőzetnek?	rohadt káposzta	rohadt retek	penész	
9.	Melyik lapról nem olvastál?	Reggeli Próféta	Szombati Boszorkány	Mágia Mindenkinek	
10.	Milyen bűbáj a Capitulus?	felejtést hoz	megnevetet	lefegyverez	

MEGOLDÁSOK:

	KÉRDÉS	A	B	C	
1.	Mit tanít Binns professzor?	mágiatörténetet	a Roxfort történetét	bűbájtant	A
2.	Hol beszélt Harry kígyóul?	a hálóban	a párbajszakkörön	a folyosón	B
3.	Mi nem kell a százfűlőfőzethez?	pióca	disznópázsit	kutyabenge	C
4.	Melyik könyv nem Ron mamájáé?	Bűvöljünk becsináltat!	Suhintott levesek	Süteménymágia	B
5.	Melyik a legkisebb?	gurkó	cikesz	kvaff	B
6.	Miért jönnek folyton vissza a törpekártevők?	hűségesek	hívják őket	ostobák	C
7.	Melyik Harry seprűmárkája?	Nimbusz kétezres	Jólsep-R	Hullócsillag	A
8.	Milyen szaga van a százfűlőfőzetnek?	rohadt káposzta	rohadt retek	penész	A
9.	Melyik lapról nem olvastál?	Reggeli Próféta	Szombati Boszorkány	Mágia Mindenkinék	C
10.	Milyen bűbáj a Capitulus?	felejtést hoz	megneveltet	lefejeverez	C

2. lépés:

T/2.

58. oldal

Tanári instrukciók:

Lehet órai vagy házi feladatnak is adni. Keressenek ilyeneket a műben, jósolják meg, melyik és hogyan fog megoldódni a későbbi kötetekben. Jó játék, és fejleszti a befogadói tudatosságot.

2. Keressetek megválaszolatlan kérdéseket, problémákat a regényben! Jósoljátok meg, melyik és hogyan fog megoldódni a későbbi kötetekben!

LEHETSÉGES MEGOLDÁSOK:

- (1) Miért egyezik bele Dumbledore olyan könnyen, hogy elmegy Roxfortból? Valóban elmegy? Vagy átváltozik pl. dongóvá? Mekkora varázsló ő? Mit tud a Kamráról?
- (2) A dörzsölt Piton nem jön rá, hogy elloptak tőle valamit? Vagy igen, de nem szól? Miért? Mit tud Piton Harryről? Valóban gyűlöli vagy ez csak álca? Mit takargat? (Látszat és valóság probléma ez is.)

- (3) Crak és Monstro mit gondolnak a szekrényben felébredve, mi történt velük?
- (4) Hogy tud a Basiliskus még egy szellemet is kővé dermedteni? Hogyan változtatják vissza Nicket a mandragórákkal? Hisz neki nem lehet beadni a szert.
- (5) Hogyan küldenek Roxfortba Dursleyék ajándékot?
- (6) Honnan tudott a minisztérium a megbabonázott pudingról? És miért nem tudták, ki volt az igazi tettes?
- (7) Mekkora ereje lehet egy házimanóknak? Miért nem tudja használni, ha gazdája van? Miért engedelmeskedett Dobbynak Lucius a felszabadítása után?
- (8) Hogyan láthatják a fiúk a repülő autóból a Roxfort expreszt?
- (9) Miért nem Hopp-porral mennek a tanulók Roxfortba?
- (10) Hogyan képzeljük el azokat a jeleneteket, amikor Ginny Denem utasításait követve elköveteti a merényletet a Basiliskusszal?
- (11) Miért vádolja Hóborc Harryt azzal, hogy ő a gyilkos? Kinek az oldalán áll? Egyáltalán mi szükség van itt rá?
- (12) Hogyan lapoz Binns professzor, hisz a szellemek nem tudnak fogni?
- (13) Miért nem kérdezősködik Hermione állapota és annak oka felől senki, amikor macskává változik?
- (14) Mi lehet az, amit Dumbledore mindig mondott? (McGalagony kezdi mondani a tantestületnek, de nem tudja befejezni a mondatot.)
- (15) Honnan tudja Dumbledore, hogy Voldemort hol és hogyan él?
- (16) Miért áll le a Ford Anglia motorja? Miért épp az erdőbe megy az autó? Miért, mitől indul be újra?
- (17) Denem azt mondja, 5 évébe telt, míg rájött a Kamra nyitjára. Ő Mardekár-utód vagy sem? Tud párszaszóul, tehát utód, de akkor miért tartott ilyen sokáig a megfejtés? Az apja mugli, tehát félig sárvérű. Alkalmas a tisztogatásra Mardekár szerint? A későbbi főgonosz félig sárvérű? Furcsa.
- (18) Visszanyeri Lockhart az emlékezetét? Mi lesz vele?
- (19) Mi történhetett az Igazgatótanács ülésein?
- (20) Miért nem vált kővé a főnix a Basiliskus tekintetétől?
- (21) Honnan tudja Denem, hogy Harry le tud majd menni Ginnyért? Azaz honnan tudja, hogy meg tudja fejteni a titkot?
- (22) Miért éppen ebben a tanévben természet Bimba professzor mandragórákat? Vagy máskor is természet, de akkor is különös, hogy a másodéveseknek épp most tananyag.

3. feladat

T/3.

59. oldal

Használati utasítás írása

3. Írj használati utasítást muglik számára a varázslótárgyakról!

- (1) Varázslóóra
- (2) Hopp-por

- (3) Varázstükör
- (4) Deradír
- (5) Rivalló
- (6) Láthatatlanná tevő köpeny
- (7) Kifogyhatatlan szendvicstál
- (8) Vízálló tűz
- (9) Önkeverő kártya

4. feladat

Szómagyarázat

T/4.

61. oldal

4. Írj szótárt! Magyarázd meg a mugliknak az alábbi szavakat!

- (1) sárvérű
- (2) aranyvérű
- (3) mugli
- (4) kvibli
- (5) párszaszó

5. feladat

Fantáziajátékok

T/5.

62. oldal

Tanári instrukciók: Ezt a feladatot a kviddicslapot alkotó projektcsoportnak adjuk, hogy meglódtítsa a fantáziájukat, de bárki megcsinálhatja.

5. Milyen a fantáziád?

- a) Írd meg a kviddics játékszabályait röviden!
- b) Egy reklámújság számára mutasd be és méltasd ezeket a seprűmárkákat! (A hátrányosabb tulajdonságaikat is próbáld előnyösként bemutatni!)
- (1) Hullócsillag
- (2) Jólsep-R
- (3) Nimbusz Kétezres
- (4) Nimbusz Kétezer-egyes
- c) Találj ki új márkaneveket! Melyik mit tud?

6. feladat

Szakácskönyv írása

T/6.

64. oldal

6. Javasolj jó szakácskönyveket Mrs. Weasleynek!

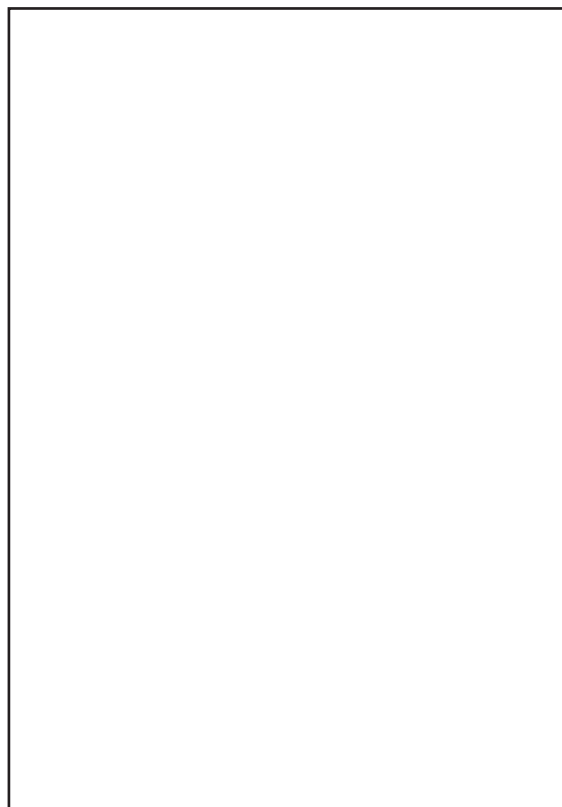
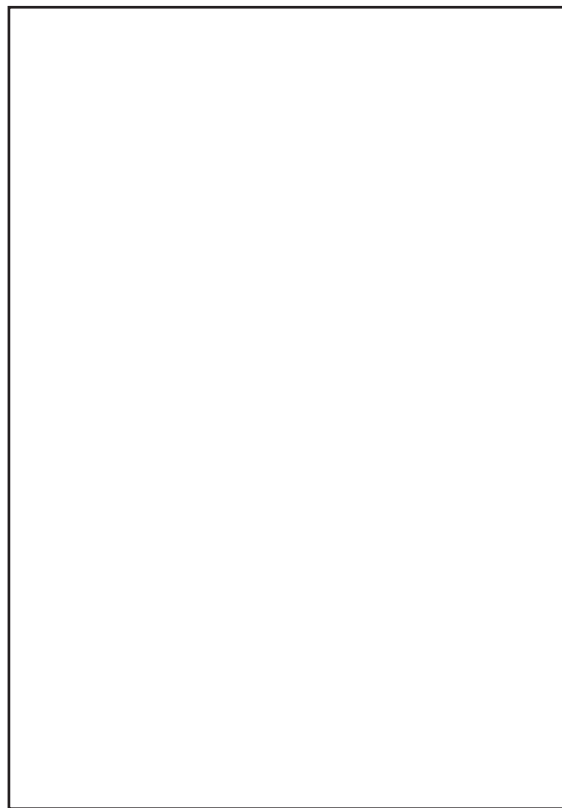
7. feladat

Könyvborító tervezése

T/7.

64. oldal

7. Tervezz, rajzolj vagy fess könyvborítót Lockhart könyveinek!

8. feladat

T/8.

65. oldal

**8. Rajzold meg a tanárok tablóját vagy egy-egy tanár portréját! Próbáld a film hatását kiiktatni!
Te milyenek képzeled őket?**

--	--	--	--

--	--	--	--

9. feladat

Varázslótárgyak kitalálása

T/9.

66. oldal

9. Találj ki te is hasznos varázslótárgyakat! Írd le, mire használhatjuk őket, hogy néznek ki!
Készíts rajzot is!

10. feladat

T/10.

67. oldal

10. Gyűjts nyelvi közhelyeket a regény szövegéből, amelyeket a mindennapokban gyakran használunk, ezért kissé elcsépeltek, elhasználtak.

LEHETSÉGES MEGOLDÁSOK:

- csupa móka és kacagás
- a gond csak az volt
- óráknak tűnő perceken keresztül; fojtotta belé a szót
- borzongva léptek be
- gyilkos pillantást vetett stb.